

zi szonáta, Csaj-jelenete, Beetho-10: Harmonika-tilis 10. nekár. 17: Fel-em. 19: Román Jazz. 21.45: Be-

sztkaszinó zene-9.30: Hírek. 12: Eugen Stepat-ának hangver-Pontos időjelzés, földmivészügyi rozata. 5.45: Ci-Angol nyelvok-tanfolyam. 8.15: alakult zenekar-Pontos időjelzés. Majd cigány-

21: Hangjáték. ana: Az eladott. ónikus hangver-Delibes, Dvorak-tta-kar hangver-

loverseny. witz. 17.45: Hang műveiből.

rettrészetek. 22: operarészletek. gversey. 22-21.15: Vegyes

Opera, vagy hang

21.15: Gramofon.

isták hangverse-Chopin, Alenyev, 20.20: Paraszti-21: Szórakoztató

: Két özevgy e.

vszkij és Chopin-

NDRE

eményei

be voltak foglalva

t

kötetbe gyűjtve

ej

nyosztályában.

i feltételek!

elések

ÉNYEK

ök részére is min-pulok KERTESZ-314. Kiváncra á-rassó és vidékére! B. asov

PALESZTINAI

es szai hor eredeti alesztinai töltésű bu-likában kapható a chwartz vendéglőben (ujj. Cal. Reg. Ferdi-land 63. Egy üveg ára 50 lei. Ugyanott hus-eti koszt olcsón a bo-álható.

VALCELE

(Előpa-ék) fűrdőre kőser ven-eglés kerestetik. Ér-eklódni Goldstein Ma-óval Valcele jud. Trei-zaune.

AZONNALI

ésre zsidó leány ke-estetik, ki manikűr-ésben, ondolásban, ajmunkában perfekt. im: „Baia-Evreasca“ g. Mures.

KÜLÖNBÉJÁRATU

legánsan butorozott oba fűrdőszobahasz-álattal a belvárosban adó. Cim a kiadóba.

Grafologus és

klódókat laká-Jniu-u.) 12 sz.

XIII évfolyam * szám 89
1930. április 10
Csütörtök
5690 év Niszan 12

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Száda Baran L. Fog (v. Brassai-a) 12
Telefon 9-71.
Éjféli tolatos (nyomda) 107.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 1100 kor
Félévre 600 " "
Negyedévre 300 " "
Egy hónapra 110 " "
KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
lásd a szerinti véletnek fel.

Végleg megállapították a tarto-
mányi igazgatóságok hatáskörét

Dobrescu miniszter rendeleteleg til- totta meg a községi és városi taná- csokban a kisebbségi nyelvhasználatot

Dobrescu biztosra veszi, hogy a liberálisok
1932 előtt nem kerülhetnek kormányra

Cluj-Kolozsvár, április 9. (Az Uj Ke-
let tudósítójától.) Dr. Aurel Dobrescu
Erdély tartományi igazgatója két heti
távollét után ma délben visszaérkezett
Kolozsvárra. Dobrescu dr. a fővárosban
tartózkodott, ahol a tartományi igazga-
tóságok hatáskörének megállapítására
vonatkozólag folytatott tárgyalásokat a
kormány egyes tagjaival. Ismeretes
nyugyan, hogy a tartományi igazgatósá-
gok még mindig nem fejthetnek ki
olyan tevékenységet, amely felállításu-
kat és létezésüket igazolhatná, mert az
egyes minisztériumok vonatkozólag meg-
felelő jog- és hatáskört biztosítani a de-
centralizáció intézményei számára. Ez
a helyzet annál is fűresebb és érthet-
lenebb volt, mert kiderült, hogy nem-
csak a mindenhatalomukat féltő és a
törvényt szabotálni akaró miniszte-
riumi igazgatók állítottak mesterséges
akadályokat a közigazgatási decentrali-
záció teljes megvalósítása elé, hanem a
reformot megszavaztató Maniu-kor-
mány egyes tagjai sem tanúsítottak sok
kal több jóindulatot a tartományi igaz-
gatóságokkal szemben.

A tartományi igazgatóságok hatásköre

Első kérdésünk természetesen az igaz-
gatóság hatáskörének megállapítására
vonatkozott. Dr. Dobrescu a következő-
ket mondotta:

— Bukaresti tárgyalásaim során egy
kivételével az összes minisztériumok-
kal sikerült megállapodnom az erdélyi
tartományi igazgatóság hatáskörére vo-
natkozólag. Kijelenthetem, hogy nagy-
nyom meg vagyok elégedve a tárgyalá-
sok eredményével. Nehány napon belül
kezemből lesznek a minisztériumi hatá-
rások és is akkor majd pontosan kör-
vonalozhatom: *Milyen kérdésekben áll
a tartományi igazgatóság Erdély lakó-
ságának a rendelkezésére.* Amennyi máris
elmondhatok, hogy bárki bármilyen
kérdésben nyugodtan fordulhat hozzá-
nk, barkinek bármilyen panaszja is le-
gyen, írjon levelet az én címemre, mert
utána fogok járni és el fogom intézni,
még akkor is, ha a kérdés túlhaladná
az igazgatóság hatáskörét.

6000 aktát intézett el a direktorátus

— A tartományi igazgatóságok sza-
bályzata ugy van elkészítve, hogy a mi-
niszterekre csak a nagyobb ügyek el-
intézése és általános direktívák meg-
adásának feladata fog hárulni. *Min-
den más ügyben a tartományi igazga-
tóság teljes joggal és hatáskörrel intéz-
kedhetik.* A kolozsvári tartományi igaz-
gatóság eddig több mint 6000 kérvényt
intézett el és ide nincsenek beleszámítva
azok a kérések, amelyeket az igazgató-
sághoz esatolt közoktatásügyi osztály
intézett el. Ez az osztály ugyanis meg-
felelő helyiség híján még mindig a tan-
felügyelőség épületében működik. Az
ügyek simább lebonyolítása érdekében
felhatalmazást adtam Seni vezérfelügye-
lőnek, a közoktatási ügyosztály vezető-
jének, hogy nevében aláírja az éim-
lézett aktákat. Ez természetesen átme-
neti állapot csupán, amely azonnal meg-
fog szűnni, mielőtt az igazgatóság
épületének összes helyiségei felszaba-
dulnak.

Ha a liberálisok kormányra kerülnek

— Mit szél miniszter ur, Duca volt
belügyminiszternek ahhoz a kijelentésé-
hez, hogy ha a liberálisok kormányra
kerülnek, hatályon kívül fogják helyezni
a közigazgatási reformot, miután az
alkalmazhatatlannak bizonyult?

Dobrescu dr. mosolyogva válaszolt:
— Na látja, a liberálisok előbb arról
panaszkodtak, hogy a közigazgatási re-
form alkotmányellenes és ezért nem fog-
ják respektálni, most pedig azért akar-
ják hatályon kívül helyezni, mert alk-
almazhatatlan. A valóság az, hogy a
liberálisok a közigazgatási reformot
nem fogják hatályon kívül helyezni és
nem is lesznek abban a helyzetben,
hogy hatályon kívül helyezték. Nem
helyezik hatályon kívül, mert a tarto-
mányi igazgatóságok rövid néhány hó-
nap alatt is olyan mélyen begyökerez-
tek az ország közéletébe és az egyes or-
szágrészeknek oly szerves szükségletévé
váltak, hogy a liberálisoknak nem áll
módjukban hatályon kívül helyezni ezt
a korszakalkott reformot.

— Miért gondolja ezt miniszter ur?
— A liberálisok — mondja Dobrescu
dr. — csak a jelenlegi törvényhozási
ciklus után remélhetik azt, hogy hata-
lomra kerülnek. Addig pedig még leg-
alább is két és fél esztendő van. És ha
majd akkor csakugyan hatalomra ke-
rülnek, ez is csak koalíciós kormány
keretén belül fog megtörténni. Az
arra hivatottak nem fogják engedni,
hogy az ország testéből erőszakosan ki-
operálják a bevált decentralizációs szer-

Egy különös nyelvrendelet

Dobrescu dr. ezután közölte az újság-
írókkal, hogy rendeletet adott az erdélyi
tartományhoz tartozó megyéknek a ki-
sebbségi nyelv használatára vonatkozó-
lag. A tartományi igazgató át is adta az
írásos rendeletet, amely a következő-
képen hangzik:

*„Miután a törvények nem alapít-
ják meg azt, hogy hivatalos fóru-
mok előtt az állam nyelvén kívül
más nyelvet is lehet használni és
miután a törvények leszögezik azt,
hogy az állam nyelve a román nyelv
elrendeli:*

*A községi és megyei tanácsokban
a tárgyalásokat csakis és kizárólag
román nyelven lehet lefolytatni.
Semmilyen címen nem lehet meg-
gedni, hogy a tanácsüléseken más
nyelven bejelentéseket tegyenek,
felvilágosításokat kérjenek, vagy
adjanak. Amennyiben más nyelven
történnik valamely bejelentés vagy
felszólalás, úgy az semmisnek te-
kintendő, amelyet jegyzőkönyvre
venni nem szabad.”*

Aláírva: Dr. Dobrescu, tartományi
igazgató.
A jelenlévő kisebbségi újságírók ter-
mészetesen hatalmas megrökönyödéssel
vették tudomásul a rendelet tartalmát.

A politikai krízis

— Hogy mit szölok a politikai krízis-
hez? A zaj sokkal nagyobb volt, mint a
válság. És látszik: alig, hogy elmúlt a
zaj, a krízisből nem maradt vissza sem-
mi sem.

A miniszter sajtópöre

Ezután különböző aktuális kérdéskör-
ről beszélgettünk el Dobrescu dr.-ral. A
kormány átszervezésére vonatkozólag
nem voolt hajlandó felvilágosítással
szolgálni. Kijelentette, hogy ő közigaz-
gatási funkciót tölt be és a politika édes
keveset érdekli. Elmondotta, hogy távol-
létében a kolozsvári Natiunea, a liberá-
lisok hivatalos lapja, megátamta, mire
rendeletet adott a tartományi igazga-
tóság jogügyi osztályának, hogy perelje
be a lapot.

— A rendtörvény alapján, minisz-
ter ur?

— Nem... — válaszolja mosolyogva
Dobrescu dr. Egyszerűen sajtó utján el-
követett rágalmasz miatt. Szívesebben
indítok sajtópert Erdélyben, mint a régi
királyságban, ahol esküdtszék és nem
rendes igazságszolgáltatási fórum ítél-
kezik az ilyen perekben.

— Mi újság van Tiberiu Vornic erdő-
panamája körül? — kérdeztük.

— Az úgy a bukaresti vizsgálóbíró
kezeében van. Nem tudom mi történt,
a madridi sajtó-attaséval. Csak annyi
bizonyos, hogy országos körözlevelet
adtak ki ellene. Egyesek szerint el is
fogták már időközben, mások szerint
ismeretlen helyre távozott el.

— Mit jelentsen ez a rendelet, minis-
ter ur? — kérdeztük.

Egy sántító indokolás

— Kérem szépen, hangzott a válasz,
a közigazgatási törvény tárgyalása alk-
almával Vajda belügyminiszter ur ki-
jelentette, hogy a nyelvhasználat kérdé-
sét a kisebbségi törvény fogja határozni.
Miután a kisebbségi törvény még
nem készült el és a jelenleg érvényben
levő törvények nem intézkednek a ki-
sebbségi nyelv használatáról, még nem
adhattam ki más rendelkezést.

— De miniszter ur, vetették közbe,
hiszen a gyulafehérvári határozatok
nemesek a közigazgatási, hanem még az
igazságügyi fórumok előtt is biztosítják
a szabad kisebbségi nyelv használati
jogát. Hogyan egyeztethető össze ez a
rendelet a gyulafehérvári határozatok
szellemével? És mi készítette Önt minis-
ter ur, egy ilyen rendelet kiadására?

Ezekre a kérdésekre nem válaszolt
Dobrescu dr., csak annak hangsúlyozá-
sára szorított, hogy jelenleg érvény-
ben levő törvények a rendeletnek meg-
felelően intézkednek.

*A különös nyelvrendelet minden bi-
zonyjal kínos feltűnést és nagy elégedet-
lenséget fog kiváltani Erdély kisebbsé-
gi közöleményében, amelynek vezetői
magához Maniu Gyulához fognak for-
dulni jogorvoslatért.* Ezzel a nyelvre-
ndelettel egyébként lapunk más helyén
bővebben fogunk foglalkozni.

Forradalom uszónadrágban és az angol tapintatosság

A történelem és époszirók számára
színes és izgalmas témát szolgáltathatna
az a küzdelem, mely Indiában kezdetét
vette a nacionalista sóleparólok és a só-
monopólium szentségében hívő angolok
között. A küzdelem külső formáiban
mindenesetre elfogadhatóbb látványt
nyújt, mint alig három évtizeddel ez-
előtt nyújtott volna. Három évtizeddel
ezelőtt ugyanis még lord Kitchener
„pacifikálta” Anglia nevében Indiát és
akkor a lázadó páriákat, a maharadzszák
teljes megalégedésére, egyszerűen ágyuk
csöve elé kötötték s úgy lötték ki őket.
A világ azonban haladt, még Indiában
is. Az angol hatóságok, ha mentalitás-
ban nem is változtak sokat, de tapin-
tatosságban határozott előhaladást mu-
tatnak. A fűrdőnadrágjukban, színes
festői csoportot képező sóleparólok hin-
dúkat immár nem kötik ágyucső elé,
hanem udvarias szavakkal szólítják fel
őket a szétoszlásra s csak ha ennek a
felszólításnak sem engedelmessékednek,
akkor fogják őket fűlő, ha ugyan fű-
lőn fogják. Sóleparóloja válogatja, hogy
melyiket tartóztatják le. A Gandhi köz-
vetlen környezetéhez tartozók — a je-
lek szerint — kiméletben részesülnek.

Bombay körül azonban nem ilyen ta-
pintatosak a sóellenőrök. Bombayban
és Calkuttában ugyanis nagyarányu
sztrájkok riasztgatják az angolok nyu-
galmát és a vasúti forgalom zavartalan-
ságát. Ez már nem demonstráció, ez
már nem szimbolikus jellegű törvény-
törpítés, hanem forradalmi tett. Érthető
tehát, hogy az angolok, akik saját ha-
zájukban a történelem folyamán nem
idegenkedtek néhány forradalmi termé-
szeti kilengéstől: Indiában annál ke-
vesébbé látják szívesen a randalirozá-
sokat.

Általában az egész indiai mozgalom
az ellentéteknek és ellentmondásoknak
olyan zavarosságát mutatja, mintha a
világ minden ellentmondása és ellentéte
ebben az indiai mozgalomban esuco-
sodna ki. Egyfelől Gandhiék a passzív-
tást hirdetik, de másfelől, a gyakorlat-
ban, az erőszakot egyáltalában nem
idegenkednek. Az angolok a feltétlen
megtörülés álláspontján vannak s a gy-
akorlatban — amennyire tőlük telik —
gentlemanként viselkednek.

Ezek a következetlenségek azonban
csak látszólagos következetlenségek.
Mindkét fél részéről tudatosan csinál-
ják azt, amit csinálnak s mindkét fél
szívesen állítja a rendelkezésére álló
erkölcsi és anyagi erőviszonyokat a má-
sik fél meggyőzésére és zavarba hozá-
sára. Gandhiék amikor passzivitásról
beszélnek, amikor polgári ellentállást
hirdetnek, tulajdonképpen a hindu nép
évszázadok óta szunnyadó eszelekvőene-
rgiát mozgósítják. Az angolok, amikor
felváltva tapintatot és türelmeséget,
vagy pedig erélyt mutatnak: az időre
és azokra az ellentétekre bázíroznak,
amelyek a hindu polgári osztály és a
délindiai mohamedán hinduk, illetőleg
az „érinthetetlenek” kasztja között fenn-
állanak.

Az angol uralom már a közelmúltban
is sikerrel használta fel a mohamedán-
hindúkat a buddhista hinduk ellen. Alig
egy évvel ezelőtt, éppen Calkuttában,
véres mékszárlások zajlottak le egy vá-
lási konfliktusból kifolyólag a mohame-
dán-hinduk és a buddhisták között. Az
óta ezek az ellentétek nem simulat el.
S bár a mohamedánok szintén szeretnék
India függetlenségét, de taktikájukat
sokkal inkább az angolok, mint a nacio-
nalisták gondolkodásához szabják. A
páriák, az érinthetetlenek pedig alig egy
hétvel ezelőtt nyilatkoztatták ki, hogy
ők nem azonosítják magukat Gandhi
mozgalmával, mert a kasztrendszer eltör-
lését, a páriák szörnyű elnyomottságá-

nak megszüntetését csak az angoloktól, helyesebben: az angol proletáriátus szolidaritásától várhatják.

A háttérben természetesen az angol munkáskormány propagandája is teljes gőzerővel folyik. Az angol munkáskormány nagyon jól tudja, hogy mit csinál, amikor a páriákat állítja csatasorba a polgári ellenállás híveivel. El kell ismerni, hogy jelszavai, amelyekkel megbontotta az indiai nacionalista forradalom egységfrontját — találóak és helytállóak. Talán a szándékai is tiszták — a jövőre vonatkoztatva, de a jelenben csak egyetlen cél lebeg szemei előtt: feltartóztatni az indiai forradalom vésszen hőmpolygó áradatát. S erre a munkáskormányt nem kimondottan imperialista szempontok kényszerítik. Kényszerítik elsősorban ellenzéki ellenfelei: a liberálisok és a konzervatívok, akiknek kezében az angol kereskedelem és nagyipar érdekszála futnak össze. Az indiai ellenállás nemcsak a sómonopóliumot veszélyezteti, amely az angol államjövődelmeknek egyik tekintélyes része, hanem veszélyezteti az angol textilipar indiai pozícióit is. Ha az indiai lakosság nem fog angol textilárut vásárolni, akkor az angliai szövőipar még súlyosabb válságba kerül — s ami az angol munkáskormány szempontjából legveszélyesebb: az angol munkanélküliség még nagyobb arányokat fog ölteni, mint eddig. De India elszakadása az anyaországtól az angol munkásosztály csaknem minden rétegének mai életmódját is veszélyezteti.

Mind ezek a szempontok érthetővé teszik, hogy az angol munkáskormány Indiában, bármilyen kesztyűs kézzel is igyekszik Gandhiék mozgalmát kezelni, végeredményben ép olyan eszközökhöz kénytelen nyulni, mint amilyenhez a liberálisok, vagy a konzervatívok nyulnának. Hogy ez a körülmény a világszabadságot rajongókat nem tulságosan lelkesíti, az bizonyos. Azonban a dolgoknak mai összekuszáltságában, a belső ellentmondásoknak olyan szörnyű zavarában, mely egész Európa gazdasági, társadalmi és politikai életét megállítja: egyáltalában nem érthető.

Az indiai forradalom tehát, bármilyen jelentős történelmi korszakot határoz el körül a hindu nép életében és az angol imperializmus történetében is: mégsem haladhat abban a nyílegyenes irányban, ahogyan azt vezetői elképzelték. A két szembenálló fél esélyei nem számíthatók ki matematikai pontossággal. Egyelőre ebben a mozgásban is érvényesül a római eredetű „divide et impera” elve. Az angoloknak mindenestre meg van az a fölényük, hogy fegyveresen állanak egy fegyvertelen tömeggel szemben s a jogra hivatkozhatnak a jogtalanság érzetével szemben. Meg van az az előnyük is, hogy bizonyos tekintetben reakciónak, babonáknak és elfogultsággal terheltnek bélyegzhetik meg Gandhiék mozgalmát, akik szerintük nem hivatkozhatnak tulságosan magas erkölcsökre, ha teljes érinetlenségben hagyják meg a kasztrendszert.

Ennek ellenére azonban az indiai nacionalista-mozgalom jelentőségét és nemzetközi viszonylatban is messze kiható súlyát letagadni elfogultság, vagy vaksgátna volna. Valószínű, hogy a küzdelem olyan kompromisszumokra fog vezetni, melyek India fejlődése szempontjából nem lekesnyelhető eredményeket fognak felmutatni. Ne feledjük el, hogy alig két évszázaddal ezelőtt még Amerika is angol birtok volt s ma a világ leghatalmasabb gazdasági és hatalmi egysége. Anglia csak addig tarthatja pozícióit Indiában is, ameddig az erőviszonyok s az ottani társadalom fejlődési kezdetlegességei nem emelkednek magasabb fejlődési egységbe. Hogy ez mikor fog bekövetkezni, az elsősorban a hindu nacionalista forradalom vezetőin s a hindu nép öntudatának fejlettségén múlik.

Salamon László.

Jól utazni csak Baedekerrel lehet!

Valsmennyi új kiadás!
Riviera und Südstfrankreich (930) 600 Lei
Oberitalien (928) 560 "
Mittelitalien (927) 480 "
Unteritalien (929) 600 "

Utánvétellel portóval, vagy előre fizetve franco küldi
LEPAGE CiuJ

Hirdessen az Uj Kelet-ben!

Aláírtásom nem jelenti azt, hogy egyetértek a jelentéssel

Fel kellett volna fegyverezni a zsidókat

Snell munkáspárti képviselő ellenvéleménye a Shaw-bizottság jelentésére

Jelentettük, hogy a palesztinai angol vizsgáló-bizottság munkáspárti tagja, Snell alsóházi képviselő hosszabb memorandumban fejtette ki ellenvéleményét a többség által elfogadott jelentéssel szemben. A történelmi fontosságú dokumentum, amely a Shaw-jelentéshez van csatolva, így szól:

— Jóllehet aláírtam a fenti jelentést, mégsem tudok néhány kritikájával és konkluziójával egyetérteni és szeretném minden kétséget kizáróan tisztázni, hogy aláírásom még nem jelenti, hogy kollégáim általános szempontjait a Palesztina-problémát illetőleg helyeslem. A zsidó nemzeti otthon felépítésének politikája bizonyára komplikált kérdéseket vetett fel úgy faji, mint gazdasági vonatkozásban, de meg vagyok róla győződve, hogy ezek a kérdések nem megoldhatatlanok és úgy vélem, hogy számos közvetlen ok, amely az elmúlt év augusztusában a zavargások kibővítéséhez vezetett, inkább átmeneti, seमितű alapvető jellegű. A zavargók olyan félelmekre és ellenszenvekre vezethetők vissza, amelyeket meggyőződésem szerint a mozlim és arab vezérek szítottak és politikai célok kiaknázására ébren tartottak. Ezért én sokkal komolyabban mérlegetem ama vezetőket felelősségét, akik a zavargásokat felidéztek, mint ahogy azt bizottságombeli társaim teszik.

— Úgy vélem, hogy a mufti lázító eszelekedetének egyetlen motívuma az volt, hogy biztosítsa magának az egységes mozlim nép támogatását. Nem vagyok ugyan meggyőződve, hogy a muftit közvetlenül felelőssé lehessen tenni néhány hívének anticionista akciójáért, azt sem hiszem, hogy a mufti ezek előtt szemet hunyt, még sines semmi kételyem aziránt, hogy a mufti tisztában volt a zsidóellenes hadjárat természetével, tisztán látta a zavargás veszélyét, amely mindig jelen van, valahányszor lázító természetű vallásos propaganda a mozlim lakosság között elterjed. En tehát sokkal nagyobb felelősséget rónék a muftira, mint ahogy azt a jelentés teszi. Az a véleményem, hogy a mufti mulasztást követett el és semmit sem tett abban az irányban, hogy ellenőrizze egy olyan agitációnak a karakterét, amely annak a vallásnak nevében zajlott le, amelynek Palesztinában ő a látható feje.

Az arab exekutive bünei

Nem tudom akeptálni azokat a határokat sem, amelyeket a jelentés az arab politikai vezetők felelőssége körül von a propaganda hadjárat eredménye tekintetében. Az arab exekutive nek kétségtelenül jogában állott megalkutani céljai és világszemlélete fejlesztésére bizonyos politikai szervezeteiket, de amikor ezt megeselekedték, felelősséggel tartozott az általa megszervezett társulatok eszelekedeteiért. Ha a politikai agitáció célja a panaszkok okainak elhárítása és a jövődéli garanciák megszerzése volt, akkor véleményem szerint az arab vezetők propaganda-módszereiket rosszul választották meg. Amennyiben azonban a hadjárat célja az volt, hogy arab és mozlim szenvedélyeket felkorbácsoljanak, akkor azoknak, akik ebben részt vettek, pontosan tudniuk kellett a múltban történt hasonló agitációk szomorú eredménye kapcsán, hogy az ilyen propaganda milyen következményekkel jár. Elismerem, hogy az arab exekutive mint testület nem vonható feltétlenül felelősségre hívei zavaiaért és eszelekedéseiért sőt egyes tagjainak akciójáért sem, de még sem tudom elhinni, hogy az exekutive egyes tagjainak akcióiról a testület ne birt volna tudomással, vagy hogy ezek az egyes személyek valóban, mint magánszemélyek eszelekedtek volna. Meg vagyok róla győződve, hogy Palesztina arab népének tömegei semmilyenképpen sem azonosítható az elmúlt év augusztusának sajnálatos eseményeivel. Az a jóviszony, amely némely helyen a két faj tagjai között fennáll, a zavargások idején erős bizonyítékot nyert azért, hogy néhány bátor arab munkás saját és családja életének kockáztatásával rejtett el zsidó családokat házában mindaddig, amíg a veszély el nem múlt. Azután araboknak öltözve visszakísérték őket a zsidók közé.

Provokálták a zsidókat!

Végül nem tudok hozzájárulni a jelentésnek a lázító kampányra vonatkozó ama részéhez, amely a mozlim fe-

lekezeti hatóságokat teljesen felmenti a szentfal körüli újításokkal járó bűnös mulasztások alól. A vérmesebb angol nacionalisták, akik alatt értem a mozlim vezetőket is, sietve kihasználták az alkalmat, amit a zsidó vallási hatóságok téves intézkedése idézett elő, nevezetesen, hogy 1928. szeptemberében az engesztelő napon a Szentfal előtti kövezeten egy spanyolfalat állítottak fel. Az a véleményem, hogy a későbbi újítások, mint amilyen a Zaviyah volt, a muzeiznek imára való felhívása és egy új utnak a megnyitása a Szentfal és a mecset között, nem annyira a mozlim vallás igényeit szolgálta, sem pedig a felekezet tulajdonjogának demonstrálását, mint azt az alaposan átgondolt kívánságot, hogy a zsidó lakosság vallási érzeit megérintsék és hogy a zsidókat provokolják.

Fel kellett volna fegyverezni a zsidókat

Hozzájárulok ugyan a jelentés számos konkluziójához, de nem akeptálom a következtetések érveit. Így, amikor megvizsgáltam a Palesztina-kormányt a zavargások kitörését közvetlenül

megelőző időről való működését és a zavargások első stádiumát, magam is úgy találtam, hogy elégtelen katonai és biztonsági erők állottak a kormány rendelkezésére. Kétségtelenül súlyos probléma, vajjon egy országban, amelynek lakói faji elkülönülés között élnek, fegyverezzenek-e fel egyik fajt a másik ellen, azonban Palesztinában az angusz-tusi viszonyok között — amennyiben a kormány nem hitte, hogy a zsidó kisebbséget meg tudja védeni — igazán nem lett volna „alapvetően téves” eljárás, ha arravaló zsidókat a maguk és embertársaik védelmére felfegyvereztek volna.

— Nem tudom a Palesztina-kormányt felmenteni ama bűne alól, hogy nem cáfolta meg hivatalos kommunikéban a legendát, amely szerint a zsidók a mozlim szenthelyekre aspirálnak. A tény, hogy vannak zsidók Palesztinában és másutt is, akik azt az évezredes régi reményt táplálják, hogyha majd eljön a Messiás és akkor a zsidó szentélyt megint régi helyére építik, még nem akadályozhatta a kormányt abban, hogy kötelességét teljesítse. (Befejezése következik.)

Smuts generálist rendkívüli főkormányzóvá nevezik ki?

London, április 9. A „Morning Post” jelentése szerint az angol kormány rendkívüli kormányzót akar Palesztinába küldeni, még pedig olyan személyiséget, aki más mandátárus területen kifejtett működése révén megfelelő tapasztalattal rendelkezik és akinek az lenne a hivatása, hogy megtalálja azokat a módozatokat, amelyek a gyakorlatban összhangba hozzák a mandátumnak Pa-

lesztina közigazgatására vonatkozó paragrafusait és a Shaw-bizottság erre vonatkozó javaslatait. A lap szerint Smuts tábornokot szemelték ki erre a tisztségre. Smuts tábornok kinevezését a zsidó közvélemény nagy megnyugvással fogadná, mert több ízben adott kifejezést a cionizmussal szemben táplált barátságos érzelmeinek.

Az arabok megvannak elégedve a Shaw-bizottság jelentésével

London, április 9. A Londonban tartózkodó palesztinai arab delegáció a Reuter-irodának adott hivatalos közleményében foglalkozik a Shaw-komisszió jelentésével. Az arab delegáció — írja a közlemény — gondosan áttanulmányozta a bizottság jelentését és arra a konkluzióra jutott, hogy

a jelentés a való tényeknek megfelelően világította meg a helyzetet.

A delegáció azonban kifogást emel azon mód ellen, ahogy a bizottság a Holt-tenger-koncesszió kérdését megvilágította.

Az arabokat igen fair módon kezelte a bizottság jelentésében.

Amennyiben felmentették őket a zavargásoknak minden felelőssége alól. Az arab vezetők azonban visszatartják azt a vádat, mely szerint ők idézték volna elő azt a forrongó hangulatot, amely a zavargások kibővítéséhez vezetett azért, hogy a népet felvilágosították sérelmeik felől. A delegáció véleménye szerint a politikai és a vallási vezetőknek elemi kötelességük feltárni a nép előtt politikai avagy vallási álláspontjukat. Mindettől eltekintve — írja a delegáció kommunikéje — a bizottsági jelentés kétségtelenül történelmi jelentéssel bír Palesztinára nézve. A delegáció közleménye ezután Snell bizottsági tag személyével foglalkozik, aki tudvalegőleg kisebbségi véleményt terjesztett be. Az arab delegáció kifejti, hogy

Snell cionista-barát híreben állott még mielőtt a bizottság tagja lett volna.

A delegáció üdvözi a Shaw-komisszió javaslatait a földvásárlás és bevándorlás kérdéseire vonatkozólag és azon óhajának ad kifejezést, hogy a bizottság által javasolt politika precíz törvényes rendelkezésekben fog kellő kifejezésre jutni.

A „Daily Herald” közli, hogy az arab delegáció panaszait és javaslatait memorandumban fogja az angol kormány elé terjeszteni.

Jeruzsálem, április 9. Az arab executive hivatalos lapja, a „Falestin” nagyobb cikkben foglalkozik a Shaw-bizottság jelentésével és

abban az arabok győzelmét látja. A bizottság jelentése — írja a Falestin — teljesen fedi az arab védőknek a vizsgálót tett megállapításait.

Ugyancsak a Falestin, amely minden feltétel nélkül magáévá tette Einstein professzor levelében kifejtett javaslatakat, most — valószínűleg a Shaw-bizottság jelentésének biztató hatása alatt

eserben hagyja eddigi magatartását és szembehelyezkedik Einstein professzor javaslataival.

Einstein professzor ugyanis egy arab-zsidó titkos tanács megalakítását javasolta, amelynek az a kifejezett célja lenne, hogy előkészítse a két nép közötti békés harmóniát és közös munkát, valamint a kormányval szemben a palesztinai érdekek megvédését szolgáló közös képviselőt megszervezése. A Falestin néhány héttel ezelőtt lelkesen üdvözölte a világhírű professzor békejavaslatait, amelyek kizárólag az ő egyéni meglátásából fakadtak.

SELECT MOZGO

Mai kezdettel mutatja be a legszebb és legelegánsabb rendezésű Metro-Goldwyn filmet

BROADWAY MELODY

főszerepben: Anita Page, Charles King, Bessie Love, a SINGING FOOL után a legnagyobb sikerű hangos, beszélő és éneklő film, legszebb jelenete egy színes revü, melynek pompája páratlan. A film technikája csodálatos. Bár a film lehozatala óriási áldozatokba került, helyátrak csak mérsékelten emeltek: Páholy Lei 55.—, Zártszék Lei 45.—, I. hely Lei 35.—

Kérjük jegyeket idejében megváltani!

Stere

A k

len

Bucuresti-Bule

Kelet tudósítójá hullámai a kam ülése után elcsen hogy a beszar torok határozata nak megerősítés zat bármennyire revel való szöle ben mégis csak szarabiai képris rábbra is a nem radnak. Hogy n lyen metékben érvényesíteni S a jövő títká. Va ban, hogy Stere Maniu kormányt segítiket olyan amely a kamár

A bukaresti s talja a beszar verulban Scuria rabiai parlamen rom éjjen át, amelyeket polit publicista. A cí rasztpárti hatái magával és az ben Stere kizar tólag morális g a kizárást, ame az addig egység politikai marak magvát.

A kamara

Bucuresti-Bu mara ma dé előtt Pamfil S lenti, hogy L (A román re igazgatója öss gyonát és érd és lehetetlené hadsereget m szereljek fel. V Mihalache tö törvényjavasla intézet felállít Voicu Nitese lakbérleti törv elé. Radaceanu s a belügyminisz a bukaresti r nak a verések, met véresre v ru vizsgálatot

Stere nyílt levélben mondja el „hazaárulásának“ történetét

A kamarában ma is izgalmas jelenetek voltak a Stere-ügy miatt

Codreanu kamarai alelnök, Stere egyik leglelkesebb híve lemondott mandátumáról és súlyos vádakkal illette a kormányt. Egyre fogy Stere híveinek száma

A nemzeti parasztpárt vezetősége Pan Halippát kooptálta Stere helyébe

Bucuresti-Bukarest, április 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) A belpolitikai élet hullámai a kamara tegnapi izgalmas ülése után elcsendesedtek. Kétségtelen, hogy a beszarábiai képviselők és szenátorok határozata a kormány pozíciójának megerősítését jelenti. Ez a határozat bármennyire is hangsúlyozza a Sterevel való szolidaritást, végeredményben mégis csak azt jelenti, hogy a beszarábiai képviselők és szenátorok továbbra is a nemzeti parasztpártban maradnak. Hogy milyen formában és milyen mértékben fogják függetlenségüket érvényesíteni Stere hívei, az egyelőre a jövő titka. Valószínűnek látszik azonban, hogy Stere hívei nem fogják a Maniu-kormányval szemben függetlenségüket olyan formában kihasználni, amely a kormányt hátrányára lehet.

A bukaresti sajtó élénken kommentálja a beszarábiai döntést. Az Adeverulban Scuriator foglalkozik a beszarábiai parlamenterek három nap és három éjjel át tartó tanácskozásával, amelyeket politikai drámanak nevez a publicista. A cikk szerint a nemzeti parasztpárt hatalmas bünt követett el önmagával és az ország érdekeivel szemben Stere kizárásával. Mihalache állítólag morális gyilkosságnak nevezte ezt a kizárást, amely két táborba osztotta az addig egységes Beszarabiát és újabb politikai marakodásoknak vetette elő a magát.

A bukaresti lapok megkapó tudósításokat közölnek a beszarábiai tanácskozásainak utolsó óráiról, midőn döntésre került a kérdés: feltétel nélkül a kormányban maradnak-e a beszarábiai, vagy független csoportot alkotnak a parlamentben. Stere hívei azt kívánták, hogy a beszarábiai parlamenterek független csoportot alkossanak a parlamentben, Pan Halippa barátai viszont a kormány feltétel nélküli támogatását kívánták. Egyes képviselők felhívták a beszarábiai figyelmet arra, hogy az általuk képviselt országgrész érdekei megkívánják, hogy továbbra is egységesen lépjenek fel. Különböző felszólalások után szavazásra tettek fel a kérdést. A szavazás nagy izgalom között kezdeményezést történt. Huszonnyolc képviselő Leanea javaslatára mellette volt, tizenegy pedig Pan Halippát támogatta és a független parlamenti csoport ellen szavazott.

Ezután történt meg az egyes csoportok deklarációjának felolvasása a kamara és a szenátus tegnapi ülésén. A beszarábiaiak ebben a pillanatban három csoportra oszlának. Az egyik Stere két legbensőbb barátjából, Codreanu kamarai alelnökből és Jacobescu képviselőből áll, akik követték Sterét a pártból való kilépésben, a másik a független Leanea csoport, a harmadik pedig a pártú képviselők és szenátorok táborára, amely napról-napra növekszik.

A kamara mai ülésén lezajlott a Stere-dráma utolsó felvonása is: Codreanu kamarai alelnök bejelentette megváltozó szándékait a nemzeti parasztpártból való kilépéséről. Az eseményekről az alábbi tudósításunk számol be:

A kamara izgalmas ülése

Bucuresti-Bukarest, április 9. A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Pamfil Seicaru szólal fel. Kijelenti, hogy Lucien Fabre, a I. A. R. (A román repülőgépgyártó vállalat) igazgatója ösztönözte az állam vagyont és érdekeit a saját érdekeivel és lehetetlenné teszi, hogy a román hadsereget megfelelő repülőgépekkel szereljük fel. Vizsgálatot kér.

Mihalache földművelésügyi miniszter törvényjavaslatot terjeszt be a kiviteli intézet felállításáról.

Voicu Nitescu igazságügyminiszter a lakbérleti törvényt terjeszti a kamara elé.

Raduceanu szociáldemokrata felhívja a belügyminiszter figyelmét arra, hogy a bukaresti rendőrségben tovább folytak a verések. Az elmúlt napokban ismét véresre vertek egy sofőrt. Szigorú vizsgálatot kér a bűnösök ellen.

Codreanu drámai beszéde

Általános érdeklődés közepette Codreanu kamarai alelnök, Stere egyik leglelkesebb híve meg fel ezután a szövekre. Codreanu kéri a kormányt, hogy mit szándékozik tenni azon erkölcsi gyilkosság ügyében, amely Constantin Sterevel szemben történt. Két ember vezette Beszarabiát az anyaország karjaiba: — mondja Codreanu — Constantin Stere és Pampelimon Halippa. A miniszterelnök azt mondotta tegnapi felszólalásában, hogy Stere saját elhatározásából lépett ki a nemzeti parasztpártból. Nem is lehet elhinni, hogy valaki olyan aljasságra képes lett volna, hogy Sterét kilépésre kényszerítse. De hogyan lehet kvalifikálni azt a gesztust, ha valaki minden további nélkül megvált attól az embertől, akivel tiz esztendőn keresztül, jóban-rosszban együtt volt? Hiszen még a legutolsó gonosztevő is inkább vállal tíz évi

Mihalache is dezavualja Sterét

Mihalache földművelésügyi miniszter kérését az elnöktől. Mihalache szavait nagy érdeklődéssel várták a kamarában, mert a parasztpárt vezére volt a multban Stere egyik leglelkesebb híve, ő ragaszkodott a nemzeti és a parasztpárt fúziója alkalmával Stere személyéhez. A földművelésügyi miniszter a következőket mondotta:

— Kénytelenek vagyunk, ha sajnálatlaltal is, tudomásul venni Ion Codreanu lemondását...

Dr. Graur: Vissza kell utasítani ezt a lemondást.

Mihalache: ... Ugyanakkor, amikor ugyancsak sajnálatlaltal kellett hallanunk, hogy a lemondás bejelentését Codreanu a kormány sértegetésére használta fel. Maniu miniszterelnök a kamara tegnapi ülésén válaszolt a beszarábiai képviselők bejelentésére és a nemzeti parasztpárt vezérő bizottsága úgy találta, hogy ehhez a bejelentéshez semmi hozzátémvalója nincs.

Egy derűs incidens

Ceausoglu (lupista): Ilyen könnyű szívvel válnak meg Codreanutól?

Buzdugan (lupista): Ion Codreanu nem jelenti Beszarabiát.

Egy hang a többségből: Mindenesetre inkább jelenti mint maga.

Raduceanu munkaügyi miniszter: Kérem a többségi képviselőket, ne provokáljanak konfliktust a lupista párt jobb és balszárnya között. (Nagy derűtlenség, mert a lupista pártnak összesen négy tagja van.)

Laár Ferenc támadja a vasuti javaslatot

Ezután megkezdik a CFR nyugdíj-intézetének módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Laár Ferenc magyarpárti képviselő az első hozzászóló, aki a vasuti munkások és alkalmazottak nyomorúságos helyzetére mutat rá. Kifogásolja a törvényjavaslatot, amely több szempontból is hiányos. Rendkívül sajnálatos és fájdalmas az, hogy az államvasutaknál még ma is különbséget tesznek kisebb- és többségi alkalmazottak között és a bánásmód tekintetben elsősorban nemzetiségi szempontok jönnek számításba. Rámutat arra, hogy a MÁV annak idején megfelelő módon biztosította a kiöregedett vasutasok számára a nyugodt megélhetést. A román államvasutnál igen gyakran megtörténik az, hogy munkásokat és tisztviselőket huszonnyolc óra alatt kitesznek állásukból és megfosztják őket nyugdíj jogosult-

kényszermunkát, semminthogy kiadná büntetését, akiket a büntényt elkövette. Mennyivel inkább áll ez az erkölcsi kötelezettség azokra, akik egy ideig, egy célért harcolnak esztendőken keresztül. És mégis megtörtént ez a gesztus. Gyilkosság történt egy emberrel szemben annak a hőhőrnak a támogatásával (itt Pan Halippára mutat), akinek nincs több helye a miniszteri padon.

Pop-Csiesó István elnök: Valogassa meg a kifejezéseit Codreanu ur.

Codreanu ezután visszaemlékezik azokra az időkre, amidőn Sterevel együtt Beszarabia egyesüléséért harcoltak, majd az ellenzéki küzdelmeket ismerteti. Végül kijelenti, hogy ő a maga részéről levonja az események következményeit. Lemond alelnöki tisztségéről és lemond képviselői mandátumáról is.

ságuktól, bár a nemzetközi jogszokások értelmében ez csak úgy volna megengedhető, ha az elbocsátást fegyelmi ítélet előzte meg. A vasutasok munkabeosztása is több szempontból kifogásolható. Vannak olyan vasutasok, akiknek egyfolytában harminchat órát kell szolgálatban lenniük.

Kijelenti, hogy nem szavazza meg a

„Nem gyűlöltem Bratianu Ionelt“ írja levélben Stere

Bucuresti-Bukarest, április 9. Az Adeverul ma délutáni számában Constantin Stere professzornak Codreanu kamarai alelnökhöz intézett levelét közli, amely nyomtatásban közel egy oldalt tesz ki. A levél bevezetésében Stere elmondja, hogy milyen hallatlan üldözötteseknek volt az elmúlt tíz esztendő alatt kitéve, főleg a liberális párt részéről.

— Ennek ellenére sem mondhatnám azt, — írja Stere — hogy gyűlölöm, vagy gyűlöltem volna Bratianu Ionelt, akinek minden oka meg volt arra, hogy kíméletlen legyen legveszedelmesebb politikai ellenfelével szemben. Am a nemzeti parasztpárt vezetőinek a multban tanúsított magatartását sem fogom elfelejteni. Nem fogom elfelejteni például azt, hogy a jelenlegi miniszterelnök egykor olyasmit kért tőlem, amiért én könnyen a magyar börtönökbe kerülhettem volna.

Harc a nemzeti gondolatért

Stere ezután hosszasan foglalkozik Beszarabia nemzeti és szociális helyzetével majd, ismerteti Beszarabia történetét a cári uralomtól egészen mostanáig. Vázolja azt a harcot, azokat a hatalmas küzdelmeket, amelyeket a beszarábiai román parasztpárt folytatott a nemzeti eszméért, a szociális igazságért és az igaz demokráciáért.

Stere ezután röviden utal a háború alatt tanúsított magatartására és megmagyarázza, hogy miért állott ő a központi hatalmak oldalára.

A németbarátság oka

— Minden beszarábiai román — írja Stere — a dolog természeténél fogva automatikusan németbarát volt, mert az antantbarátság egyértelmű lett volna az orosz barátsággal. Már pedig melyik beszarábiai román lehetett volna rávenni arra, hogy egyetlen szót is emeljen az orosz elnyomók politikája érdekében. A beszarábiai románok nem-

Vigyázzon az emésztésére!

Ha Ön megrontotta a gyomrát és ezért fájdalmat, tel puffadása, gyomorégése vagy más panaszai vannak, úgy ezen könnyen segíthet, ha étkezés után kevés vízben egy tablettát

Magnesium Perhydrol Merck

vesz be. A fellépett emésztési zavarok a legtöbb esetben javulnak, a savfelesleget a Magnesium-Perhydrol-Merck semlegesíti és az egész folyamat az emésztésnek rendez mederbe terelődik.

A MAGNESIUM-PERHYDROL-MERCK minden gyógyszerárban kapható.

törvényt.

A szenátus ülésén Mirto és Costachescu miniszterek törvényjavaslatokat terjesztettek be, amelyeket a szenátus a szekciókban tárgyal.

Fognak a Stere-pártiak

Bucuresti-Bukarest, április 9. A huszonnyolc beszarábiai képviselő és szenátor közül, akik Leanea nyilatkozatához csatlakoztak, ma délelőtt többen visszavonták aláírásukat és kijelentették, hogy feltétel nélkül támogatják a kormányt.

Jacobescu beszarábiai képviselő, aki Sterevel és Codreanuval együtt kilépett a nemzeti parasztpártból, ma délelőtt audiencián jelent meg Maniu miniszterelnök előtt. Jacobescu az audiencián végén leszögezte a miniszterelnök előtt, hogy fenntartja lemondását.

zeti álmaik megvalósulását csakis a német győzelem esetén remélhették, amely egyrészt olyan közelinek látszott, másrészt pedig ki láthatta előre, hogy Oroszországban forradalom lesz és ezáltal az orosz birodalom kiesik az antant szövetségesek sorából? A legutóbbi hazafias érzés és a nemzeti felszabadulás vágya volt az, amely Beszarabia románjai között a németbarát érzelmeket táplálta.

A nemzeti parasztpárt vezetőségének magatartását bírálja ezután Stere. A nemzeti parasztpártnak — írja — a tömegek utmutatásait kellett volna követnie, a tömegek lelkiismeretének szavára kellett volna halgatnia. A párt vezetőség azonban pillanatnyi érdekekért nemegyszer feláldozta a principiumokat és a hatalom után való vágyakozásában sorozatos hibákra ragadtatta el magát.

A hatalom utáni sóvárgás

— Emlékezzék vissza Codreanu ur, — írja Stere — hányszor kellett a nemzeti parasztpárt vezetőségét olyan lépésektől visszatartanunk, amelyek valóban végzetes következményekkel járhattak volna, nemcsak a pártra, hanem magára az országra is. A régentséges el nem ismerése, Mihalay király el nem ismerése, a Bukarest elleni felvonulás, amelyet a gyulafehérvári nemzetgyűlésen akartak elhatározni, nevétségessé is tehettek volna a nemzeti parasztpártot. Ugyancsak a hatalom utáni sóvárgás idézte elő, hogy a nemzeti parasztpárt bizonyos feltételek akceptálásával is átvette a kormányzás felelősségét, holott ennek csak úgy lett volna szabad megtörténnie, ha a nemzeti parasztpárt vezetősége biztosítva látta volna a törvényesség elvénél minden vonalon való keresztülvitelét.

A kormány bünlajstroma

A liberálisok után egy olyan kormányt kellett volna elöbbr követnie, amely el akarította volna a mult bűneit és szabad választásokon érvényesíteni hagyta volna a népakaratot. (Stere itt egy újabb Stirbey-kormányra tesz nyilván cázást.) Nem így történt. A nemzeti parasztpárt vezetői nem vették figyelembe ezeket az elemi igazságokat és olyan kormányt állítottak össze, amely sem a párt strukturájának, sem pedig az ország érdekeinek nem felelt meg. Ennek a politikának a következményei voltak azok a sorozatos hibák, amelyeket a nemzeti parasztpárt

viselő ellenvéle-
tség jelentésére
entéssel

ló működését és a
diadumát, magam is
elégtelen katonai
állottak a kormány
tségtelenül súlyos
országban, amely-
nyülés között élnek,
egyik fajt a másik
stínában az angusz-
t — amennyiben a
hogy a zsidó ki-
védeni — igazán
övetően téves" eljá-
dókat a maguk és
ere felfegyvereztek

alesztina-kormányt
alól, hogy nem cá-
kommunikében a
nt a zsidók a moz-
spirálnak. A tény,
Palesztinában és
évezredes régi re-
gyha majd eljön a
sidó szentélyt me-
tik, még nem aka-
nynt abban, hogy

övetkezik.)

üli
ci?

ra vonatkozó pa-
aw-bizottság erre
A lap szerint
szemelték ki erre
s tábornok kine-
emény nagy meg-
mert többizben
iznással szemben
elmeinek.

edve
vel

a Shaw-kommisszió
rlás és bevándor-
közölgés és azon-
st, hogy a bizott-
litika precíz tör-
ben fog kellő ki-

zli, hogy az arab
s javaslatait me-
z angol kormány

9. Az arab execu-
a „Palestin“ na-
alkozik a Shaw-
és

gyözelmet látja.
— írja a Palestin
rab védőknek a
egállapításait.
n, amely minden
rá tette Einstein
fejlesztett javaslato-
ileg a Shaw-bi-
biztató hatása

gi magatartá-
kedik Einstein
slataival.

nyanis egy arab-
alakítását java-
kifejezett célja
a két nép kö-
és közös munkát,
l szemben a pa-
redését szolgáló
ervezése. A Fa-
zelelt lelkesen
professzor béke-
kizárólag az ő
akadtak.

gelegánsabb ren-

ODY

Bessie Love,
kerü hangos, be-
gy színes revü,
likája csodálatos.
kerül, helyáruk
55.—, Zártszék

megváltani!

Általános közkívánatra még vetíti

Éneklő Bolond

mélyen megható Al Jolson beszélő, éneklő filmet. Mélyen leszállított helyárak: Páholy: Lei 45.—, Zártszék Lei 35.—, I. hely Lei 25.—

Uránia Mozgó Monopol Concordiafilm Uránia Mozgó

kormány elkövetett. A kormány és a parlament között nem volt meg a szerves összefüggés. A képviselők és szenátorok blanko lemondásai, Lupény, a lapok elkobzása, gyűlések erőszakos betiltása, a rémhírterjesztők elleni törvény, mind olyan intézkedések, amelyek révén a nemzeti parasztpárt elősegítette az ország útját a diktatúrához. Nagy hiba volt az a mód is, ahogyan Buzdugan halálával a régenstanácsban megüresedett hely betöltése történt.

A bolsevizmus vádja ellen

Stere ezután rámutat arra, hogy mennyire az ország érdekei ellen dolgoznak azok, akik kommunistáknak beleyezik a beszarabiai képviselőket és szenátorokat. Ezek a képviselők valamennyien a beszarabiai lakosság szabad akaratából kerültek be a parlamentbe és ha igazak volnának az ellenük emelt vádak, az egyértelmű volna azzal, hogy egész Beszarabia bolsevik és hogy erre a tartományra Szovjetország joggal tart igényt.

Uj pártot!

Befejezésül Stere azt tanácsolja a független beszarabiaiak csoportjának, hogy maradjon a parlamentben és tegyen mindent lehetővé a kormánynak a demokrácia útján való haladás érdekében. Amennyiben ez nem volna lehetséges, úgy új parasztpártot kell alakítani az ország összes igazán demokrata elemeinek közreműködésével, amely nem hagyja magát sem terrorizálni, sem megfélemlíteni és amely párt tevékenységében az igaz demokrácia érdekeit szolgálja.

Értekezlet a belügyminiszteriumban

Bucuresti-Bukarest, április 9. Vaida belügyminiszter tegnap este értekezletre hívta össze a beszarabiai prefektusokat. Az értekezleten Angelescu belügyi alminiszter, Pan Halippa beszarabiai miniszter és Moldovan tartományi igazgató is résztvettek. Vaida felhívta a prefektusok figyelmét arra, hogy megyeikben fokozottabb mértékben keressék a kapcsolatot a lakossággal, annak minden szükségletéről behatóan informáltassák magukat és azokat minden eszközzel kielégíteni igyekezzenek. Az esetleges mozgalmakról azonnal tájékoztassanak és a kormányt mindenről állandóan tájékoztassák.

A „Dimineata” értesítése szerint a kilenc beszarabiai prefektus közül hét a Leanca-féle csoport híve és nincs kizárva, hogy a prefektusok közül többeket ki fognak cserélni.

Averescu reméli, hogy...

Averescu tábornok elutazása előtt körlevelet intézett megyei pártszervezetek élnökeihez, akiket arra utasított, készítsenek sürgős statisztikát a körletükbe tartozó városi és falusi jelzőlogkölesőkről. A lapok szerint Averescu annyira biztosra veszi közeli hatalomrajutását, hogy a jelzőlogkölesők problémájának megoldását előre el akarja készíteni, hogy azután mindjárt megfelelően intézkedhessenek is. Valószínűnek látszik azonban, hogy a tábornok ezzel a rendelkezésével a közvéleményben szeretné azt a látszatot keltetni, hogy rövidesen hatalomra fog kerülni, anélkül, hogy erre komoly reménye lehetne.

Összeül a beszarabiai kongresszus

A beszarabiai képviselők elhatározták, hogy rövidesen összehívják a nemzeti parasztpárt beszarabiai tartományi kongresszusát. A kongresszuson kötelező lesz a megjelenés és a távolmaradó intézőbizottsági tagokat ki fogják zárni a párt kebeléből. Azt hiszik, hogy a Kisenyeben tartandó kongresszus egészen más atmoszférában fog lezajlani, mint az előző.

ADY ENDRE

összes költeményei

amelyek eddig 12 kötetbe voltak foglalva most

egy nagy albumalaku kötetbe gyűjtve

476 lej

az „UJ KELET” könyvosztályában.

Kedvező fizetési feltételek!

lani, mint a bukaresti tanácskozások és a hozandó határozatok nyugodt és alapos megfontolás eredményei lesznek.

Pan Halippa lép a Stere helyébe

Bucuresti-Bukarest, április 9. Ma este összehívták a nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottságát. Ez alkalommal a

bizottság tagjai közé kooptálták Pan Halippát is Stere lemondásával megüresedett helyére. A bizottság foglalkozott a beszarabiai független csoport helyzetével, továbbá a kormány átalakításának problémájával.

A közeli napokban összeül a párt elnöksége és ugyancsak a kormány átalakításával fog foglalkozni. Az Adeverul szerint csak a husvéti vakáció folyamán kerül az átalakításra a sor.

alakításával fog foglalkozni. Az Adeverul szerint csak a husvéti vakáció folyamán kerül az átalakításra a sor.

A jövő hét folyamán összeül a kormánypart értekezlete, amelyen a miniszterelnök fontos kijelentéseket fog tenni.

A régenstanács aprobálta az új lakbérleti törvényt

Bucuresti-Bukarest, április 9. Az új lakbérleti törvényt a Legfőbb törvénytanács elfogadta és a régenstanács aprobálta. A javaslat szerint az 1930 április 23-ig meghosszabbított lakbérleti szerződések a magánjog rendelkezései alá jutnak vissza, kivéve az állam tisztviselőit és nyugdíjasait, amennyiben a lakó jövedelme nem haladja meg az 1927 április 15-i törvény ötödik szak-

szában megállapított összeget. A javaslat ezenkívül meghosszabbítja egy évvel az állam, megyék, községek, közintézmények, iskolai internátusok és otthonok által jelenleg birt helyiségek bérszerződését, továbbá mindazon lakóknak, — tekintet nélkül arra, hogy kiesodák, — szerződését, akiknek a jövedelme nem haladja meg az évi 100.000 leit.

A meghosszabbítás kedvezménye az elhunyt tisztviselők családjaira is vonatkozik, ha özvegyet és kiskorú gyermekeket hagyott hátra. A lakbér arányszáma az 1914 évinek 28-szorosa. Azok a lakók, akik ennek a törvénynek a kedvezményeit igénybe veszik, április 23-tól május 6-ig kötelesek a lakbért kifizetni.

A franciák éket akarnak verni Anglia és Amerika közé

A Daily News szenzációs leleplezései a tengeri leszerelési konferencia kulisszatitkairól

London, április 9. A Daily Telegraph közli Brice Bell, a Chicago Daily News szerkesztőjének cikkét a tengerészeti konferencia kulisszatitkairól. A publicista, akinek része volt Macdonald és Hoover találkozásának előkészítésében, azt írja, hogy a franciáknak kezdettől fogva a konferencián az volt a törekvésük, hogy éket verjenek Amerika és Anglia közé, továbbá, hogy megakadályozzák a három-hatalmi megegyezést is. A francia delegáció azon igyekezett, hogy Angliát és Amerikát behálózza katonai garanciák szövetségébe és

Olaszországnak diplomáciai kegyelem-döfést adjon. Brice Bill szerint ez a veszedelmes politika nem járt sikerrel. A jövő háborújában Amerika és Anglia egymás mellett fog küzdeni. Az Evening Standard közlése szerint a konferencia mai bizottsági ülésén a tengeralattjárók kérdésében bizonyos eredményeket értek el. A kíméletlen harcmodor korlátozásának meg vannak az előfeltételei és megegyezés jött létre abban az irányban is, hogy a korlátozott számú új építéseknel a kétezres lesz a tengeralattjárók maximális tonnatar-

talma.

London, április 9. A Morningpost közlése szerint Macdonald, Baldwin és Lloyd George tegnap a népszövetségi alapokmány 16-ik szakaszáról több mint egy óra hosszat tartó tárgyalást folytattak.

A lap beavatott helyről azt az értesítést szerezte, hogy Briand a francia minisztertanácsban bejelentette, hogy Anglia és Franciaország megegyeztek a francia biztonsági követelések tekintetében.

Bezárják a bukaresti Operát a nagy deficitek miatt

A kormány új igazgatóval próbálja megmenteni az Opera helyzetét

Bucuresti-Bukarest, április 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti királyi Opera súlyos anyagi válsággal küzd. A főváros lakossága nem látogatja az Opera előadásait, amelyeknek publikuma évtizedek óta a meghívott potyajegyesekből és vidékről felrándult érdeklődőkből rekrutálódott. Az állam sok millió szubvencióval támogatta az Operát, amely ennek ellenére is állandóan súlyos anyagi nehézségekkel küzdött, most pedig azon a ponton áll, hogy a megfelelő anyagi eszközök híján beszünteti előadásait.

Nem járnak Operába a bukarestiek

A nemzeti parasztpárt uralomra jövétele után a kormány Ionel Perleat, a nagyon tehetséges fiatal erdélyi dirigenszt nevezte ki az Opera élére. Perleának sikerült magas színvonalra emelni az előadások színvonalát, a bukaresti publikum közönyét azonban neki sem sikerült megtörni. Az elmúlt heten az Opera művészei delegációt vezettek Raducanu munkaügyi miniszterhez és arról panaszkodtak, hogy március hónapra még nem kapták meg fizetésüket. A munkaügyi miniszter úgy gondolta megoldhatónak az Opera pénzügyi válságát, hogy Perlea igazgatót elmozdította és helyébe Stefan Cocorascut nevezte ki. Az új igazgató installálása tegnap meg is történt Raducanu miniszter jelenlétében. Raducanu köszönetet mondott Perleának, majd a következőket mondotta:

— A kormány igen kritikus helyzetben bizza Cocorascura az Opera vezetését abban a reményében, hogy az új igazgató, aki a multban is bizonyoságot tett szervező képességéről, oda fog hatni, hogy az Opera is az állam prosperáló intézményévé váljék. Az Opera megmentése érdekében szükség van arra, hogy mindenki, tehát az opera személyzete is áldozatokat hozzon.

Bezárják az Operát?

Cocorascu, az új igazgató válaszában kijelentette, hogy tudatában van az Opera nehéz anyagi helyzetének, de sokkal inkább szereti ezt az intézményt, semmint hogy meg ne kísérelné megmenteni.

tteni. Áldozatkészségre hívja fel az Opera művészeit.

Az Adeverul értesülése szerint valószínű, hogy a súlyos anyagi nehézségek miatt rövidebb időre bezárják a bukaresti Operát.

A nemzetközi diplomáciai akadémia bankettet adott a kisantant államférfiai tiszteletére

Páris, április 9. A nemzetközi diplomáciai akadémia bankettet adott Benes, Marinkovics és Titulescu tiszteletére. Besnard René az akadémia, Marraud közoktatásügyi miniszter a fran-

cia kormány nevében mondottak pohárköszöntőket és üdvözölték a kisantant államférfiit. A beszédekre Benes válaszolt.

Még nem adták bérbe a romániai telefonhálózatot

Bucuresti-Bukarest, április 9. Gafencu közlekedésügyi alminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy a kormány semmilyen döntést nem hozott a telefonkoncesszió kérdésében, mert egyelőre csak tanulmányozzák a beérkezett ajánlatokat. A táviró koncessziójáról egyáltalán nincs szó, mert az ajánlatok csak a telefonról szólnak. A koncesszió egyébként nem érinti az állam-monopoljogát és a katonaság külön vonalait megmaradnának. Ugyanigy a belügyminisztérium, az állambiztonsági hivatal és a C. F. R. is továbbra is saját vonalakkal rendelkeznek. A miniszter hangsúlyozta, hogy nem felel meg egyes lapoknak az az állítása, hogy budapesti cégekkel összeköttetésben álló konzorcium tette volna az ajánlatot.

lyozta, hogy nem felel meg egyes lapoknak az az állítása, hogy budapesti cégekkel összeköttetésben álló konzorcium tette volna az ajánlatot.

— Április 12-ikén kezdődik az iskolák husvétii vakációja. Bukarestből jelentik: Az összes iskolák husvétii vakációját szombaton, április 12-én adják ki. A vakáció április 22-ig, hétfőig fog tartani. A CFR vezérigazgatósága elrendelte, hogy az iskolák növendékei és a diákok 50 százalékos jegykedvezményvel utazhassanak a vakáció ideje alatt, április 10-től, 31-ig.

Közvé

Ha a mai

Berlin, április 9. Tént, hogy Brünni szocialisták bizalmá ellenére, egészen nemat szavazott a nérsége. Ez a bizalmi pártoknak a szocialisták állásfoglalása volt Brünni-kormány szimpátiákat éreztény magát a Brünni meglepte, mely mászámolt azzal a leiszavazzák, erre az miniszterelnök máhordozta a parlam szóelő einöki kézirat

A korn vaslatol

Már akkor megír az a bizalom, amelmánynak szavaztak Brünniugyanis zárólag a centrump ra támaszkodik, m párt baloldalának bizonytalan számár hogy amint azokna latoknak betérjeszt már a Müller-korn buknia, a Brünni teljesen bizonytalan német parlament t cialisták eleve elle ügyi javaslatok me az új adók a munka terhelését jelentik munkanélküli segé nem tartalmazza pénzügyi javaslat cialisták, az ugyne frakció tagjainak

Igy tehát a Brü mára az erőviszony kulása eleve leheté mányzás tartós l héttel ezelőtt leade tok máris megterm cseiket, amennyibe dalmi pénzügymin dohány és az ásvá emelése céljából a pénzügyi bizottsága sseggel már eleve el koradók felemelésé Igy tehát csakne hogy a pénzügyi ja ma kerülnek a bi numa ele, a parlam ja szavazni. A szonisták, Huggenberg zetik jobbszárnya zonyosra vehetően javaslatokat, ami értelmű a Brünni val.

Feloszla gyűlést

Német politikai is ezzel az eshetős hivatalosan köztud ning már birtokáb házfeloszlató kézi ugynevezett szüks fusa alapján készü a célja, hogy a je zetben egytelöl me

A „TACAMU” ezüstárnyárban k minden darab evés és disztárgy ezen: védjeggyel van e. „300-as finoms-” „Tacamul” ezüstár Cluj, str. N. Iorga

Keresek ko hos tél pályát napi képességgel. Ro nyelvű ajánlato Bucuresti, I. Str.

Husve locsol

! „TSUVÁTENU” !

Ha a miénk lesz az ország földje és zsidó lesz a lakosság többsége, senkinek sem fog eszébe jutni, hogy a mi jogainkat kétségbe vonja. Váltson meg egy dunam földet Erecz Jiszráélban!

! „Ami válaszunk” !

Közvetlen bukás előtt áll a német kormány

Ha a mai ülésen leszavazzák Brüning kormányát, úgy nyomban feloszlatják a birodalmi gyűlést

Berlin, április 9. Alig egy hete történt, hogy Brüning kormányának a szocialisták bizalmatlansági indítványa ellenére, egészen nem várt módon bizalmat szavazott a német parlament többsége. Ez a bizalmi szavazat a polgári pártoknak a szocialistákkal szemben állásfoglalása volt, anélkül, hogy a Brüning-kormányt különösebb szimpátiákat éreztek volna. Az eredmény magát a Brüning-kormányt is meglepte, mely már bemutatkozásakor számolt azzal a lehetőséggel, hogy leszavazzák, erre az esetre Brüning miniszterelnök már aktaatáskájában is hozdotta a parlament feloszlatásáról szóló elnöki kéziratot.

A kormánybuktató adójavaslatok

Már akkor megírta az Uj Kelet, hogy az a bizalom, amelyet a Brüning-kormányt szavaztak, nem lehet tartós. Brüning ugyanis a parlamentben kizárólag a centumpártra és a néppártokra támaszkodik, míg a német nemzeti párt baloldalinak támogatása egészen bizonytalan számúra. Nyilvánvaló volt, hogy amint azoknak a pénzügyi javaslatoknak betervezése, amelyek miatt már a Müller-kormányt meg kellett buknia, a Brüning-kormány sorsát is teljesen bizonytalanra fogja tenni a német parlament többsége előtt. A szocialisták eleve ellene vannak a pénzügyi javaslatok megszavazásának, mert az új adók a munkásosztályt újabb megterhelést jelentik s ezzel szemben a munkanélküli segélyezés kiterjesztését nem tartalmazzák. De ellene van a pénzügyi javaslatoknak a nemzeti szocialisták, az úgynevezett Huggenberg-frakció tagjainak nagyrésze is.

Leszavazás előtt

Igy tehát a Brüning-kormány számára az erőviszonyok kedvezőtlen alakulása eleve lehetetlenné tették a kormányzás tartós lehetőségét. Az egy héttel ezelőtt leadott bizalmi szavazatok máris megteremtették keserű gyümölcsöket, amennyiben Moldenhauer birodalmi pénzügyminiszter javaslatait a dohány és az ásványvíz adójának felemelése céljából a birodalmi gyűlés pénzügyi bizottsága nagy szavazattöbbséggel már eleve elvetette és csak a cukoradók felemelését fogadta el.

Igy tehát csaknem bizonyosra vehető, hogy a pénzügyi javaslatokat, amelyek ma kerülnek a birodalmi gyűlés plénuma elé, a parlament többsége le fogja szavazni. A szocialisták, a kommunisták, Huggenbergék és a német nemzetiek jobbszárnya csaknem egészen bizonyosra vehetően le fogja szavazni a javaslatokat, ami természetesen egyértelmű a Brüning-kormány bukásával.

Feloszlatják a birodalmi gyűlést

Német politikai körökben számolnak is ezzel az eshetőséggel. Csaknem félhivatalosan köztudomású, hogy Brüning már birtokában van Hindenburg házfelozlató kéziratának, amely az úgynevezett szükség-törvény paragrafusa alapján készült el s amelynek az a célja, hogy a jelenlegi súlyos helyzetben egyfelől megvédelmezze a német

demokráciát, másfelől a német népet kérdezze meg a jövőendő birodalmi politika iránya felől. Valószínűnek tartják, hogy Brüning a parlament mai ülésén leszavaztatása után felolvassa a

birodalmi gyűlést felozlató kéziratot. Ebben az esetben a német kormány külpolitikai tevékenysége is halasztást fog szenvedni a választások lezajlásáig. A választások mindenestre tisztultabb

lehetőségeket fognak adni úgy a német külpolitika, mint a belpolitika alakulásának. Erre Németországnak annál is inkább szüksége van, mert Tardieu francia miniszterelnök a harmadik rajnai zóna kiürítését legutóbb ahhoz a feltételhez kötötte, hogy Németország előbb tegyen eleget mindennemű kötelezettségének, így többek között a vállalt pénzügyi kötelezettségeknek is.

A Brüning-kormány mai parlamenti sorsa iránt világszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Ghandi kimerítette az angol büntetőtörvénykönyv 124-ik paragrafusát, melyért életfogytiglani deportálás jár

India lángbaborításával fenyeget Ghandi, ha a sókitermelő asszonyokhoz nyulnak

Egyre nő a sótermelés letartóztatottjainak száma

Az indiai polgári ellenállás célja: nemzeti kormány és népképviselői parlament

London, április 9. Achmadabadi jelentés szerint Ramadas Ghandit és négy társát a sómonopóliumtörvény megsértéséért 6-6 hónapi fogházbüntetéssel sújtották. A párisi le Journal munkatársa Dandiban beszélgetést folytatott az indiai nacionalista vezérrel, aki ennek során azt fejtette ki, hogy mozgalmának távolabbi célja a hindu népek felelős kormány uralomra juttatása a független India felett és általános választójog alapján összeülő parlament létrehozása. Bombay környékén a sztrájkoló vasutasok és a rendőrök között újabb összetűzések történtek. A karhatalom számos sztrájkolót letartóztatott.

London, április 9. Bombayi jelentés szerint a sótermelés letartóztatottjainak száma egyre nő. Bombay tartományban 83 hindut tartóztattak le, köztük Ghandi 12 alvezéréit. A törvényszék Bombayban két önkéntes felett is ítéletet mondott, akiket szintén tetlen

érték a sómonopóliumtörvény megsértésén. A vádlottak 2-2 havi szigorú börtönbüntetést kaptak. Köztük van Ghandi egyetemének egyik tanára, aki az ítélet kihirdetésekor kijelentette, hogy megnyugszik az ítéletben, mert a sótörvény megsértésével az isteni törvénynek szerzett érvényét.

„Ami eddig történt, csak enyvelés volt”

London, április 9. Bombayból jelentik, hogy Ghandi beszédet mondott Dandiban, amelyben rámutatott arra, hogy mindaz, ami eddig a polgári ellenállás frontján kezdeményezésére történt, csak enyvelés volt s a komoly harc ezután fog következni. Az indiai nacionalista vezér felhívta híveit, hogy az erőszakkal szemben utolsó esepv vérükig védelmezzék meg a törvényellenes kitermelést

és vegyék rá asszonyaikat és gyermekeiket, hogy azok is kérjenek

részt maguknak a sótermelésből. Lássuk — mondotta Ghandi — mérészelik-e egy ujjal is érinteni nőinket és gyermekeinket, mert ha igen, az egész ország lángba fog borulni.

Ragaszkodjatok — így végezte beszédét az indiai nacionalista vezére — a kitermelés sóhoz, mint anya szeretett gyermekéhez, akit gonosztevők akarnak elrabolni. Ghandi bejelentette, hogy Dandiban ez volt utolsó beszéde. Holnap az ellenállási mozgalom újabb állomása felé indul s ezért önkénteseit is szelnek eresztette, csak zárandócsapatának tagjai maradtak körülötte.

Bombayban még mindig találgatják, hogy vajon az angol hatóságok letartóztatják-e az indiai nacionalista vezért, aki legutóbbi megnyilatkozásaival most már vétett a büntetőtörvénykönyv 124. szakasza ellen, elkövetve a lázítás büntetést, amelyért életfogytiglani deportálás a büntetés.

Csak az egyetemre készülő diákok számára lesz kötelező a középiskola nyolcadik osztályának elvégzése

Az új közoktatásügyi törvény külön érettségi osztályt tesz meg a középiskola nyolcadik osztályát

Borza közoktatásügyi államtitkár kritikája az Anghelescu-féle törvény felett és nyilatkozata a készülő közoktatási reformtörvényről

Cluj-Kolozsvár, április 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevő, hogy a kormány a közoktatásügyi reformjáról szóló törvénytervezetet készít elő, mely az oly sok zavart és szenvedést keltett Anghelescu-féle törvénytervezet hibáit van hivatva orvosolni. A készülő törvénytervezettel kapcsolatban tegnap Borza Alexandru kultuszminiszteri államtitkár, aki Kolozsváron járt, a következő nyilatkozatot adta a sajtó képviselőinek:

— Az egyetemi előkészítő év kérdését — mondotta Borza — függőben hagyta Anghelescu. Nem állapította meg sem a tanrendjét, sem pedig azt, hogy hol rendezzék meg ezt az évfolyamot. Az egyetem melletti tervezés fiaskóval járt és ezért az új rendszert úgy kell megalkotnunk, hogy ezt a hiányt áthidaljuk. A hétéosztályos liceum helyett jövőre nyolcosztályos lesz a középiskola, miután bevezettük az úgynevezett baccalaureatusi vizsgát. Azok a tanulók, akik egyetemre akarnak menni, a két osztály elvégzése után a baccalaureatusi előkészítő osztályba kerülnek. Ilyen előkészítő osztály nem lesz minden liceum mellett, csak ott, ahol kellő felszerelés van, ahol a gyakorlati eszközök rendelkezésre állanak. Ennek az osz-

tálynak az a célja, hogy egységbe rendezze, szintetizálja a liceumban tanult anyagot. Hozzáosztattja a diákokat az önállóságához, a szövegezéshez s a szóbeli előadáshoz. Lehetővé teszi az egyéni kísérleteket a természettudományok terén és ezzel igazán érteit teszi az ifjakat. Ebben az osztályban tananyag lesz a román, latin, görög nyelv és irodalom, a matematika, fizika, kémia, élettan, történelem, földrajz, francia nyelv és szabad választás szerint más modern nyelvek. A latin és matematika között választhatnak a diákok.

— Nagy súlyt kell helyezniünk a testgyakorlásra. Az elméleti oktatás délelőtt lesz, délutánra maradnak a gyakorlati dolgok és a torna. A diákok a liceum fegyelmi hatásköre alatt állnak. A baccalaureatusi év elvégzése után a tanári kar konferenciája fog dönteni arról, hogy kiket enged baccalaureatusi vizsga elé? Egyébként a baccalaureatusi programja a régi marad, de az alapos előkészítés minden bizonynyal meg fogja változtatni az eddigi eredményeket. Az idényi baccalaureatusi vizsgára csak azok állhatnak, akik a nyolce osztályt elvégezték és pótlóvizsgára jelentkeznek.

Kifejtette még Borza azt is, hogy az

új rendszer bevezetésére azért is szükség volt, mert a nyugateurópai egyetemek nem vették fel a tanulók közül a hétéosztályos végzettséggel bíró romániai ifjakat.

— A legszerencsétlenebb az Anghelescu-féle iskolatörvények közül az, amely a középfokú oktatást szabályozza. — mondta Borza államtitkár. Az egyetemes liceum, amely most fennáll, csak az egyetem felé vezető diákokat. Anghelescu megszüntette a polgári iskolát, éppen azt az iskolafajtát, amely a legalkalmasabb arra, hogy azoknak az ifjaknak oktatást adjon, akik nem törek-szenek akadémiai végzettségre. A középfokú oktatásnak két ciklusra való osztása szintén szerencsétlen megoldás volt, mert a három alsófokú osztályban túlságosan megterhelték a tanulókat, annyira, hogy testi kifejlődésüket is veszélyeztette a nagy tananyag.

GENIUS LEXICON

40.000 cikk, 800 ábra
Előfizetési ár 420 Lei
Kérjen ingyen prospektust
LEPAGE-tól Cluj

Husvétii illatszerek, óriási választékban
locsolók, kölnivizek Rózsá M. „ROYAL” drogeria rt.
Főtér 26 sz.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hánság zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.

Feladószerkesztő: Jámbor Ferenc.

Államügyi szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Egyiptomi sáskajárás

Londonból érdekes és szomorú, de a pészachi ünnepek közeledtével aktuális hírt hoz a táviró. A londoni lapok hosszú és szenzációs tudósításokban számolnak be az egyiptomi sáskaveszélyről, amely emberemlékezet óta nem volt olyan nagyarányú, mint ezen a tavaszon. A tudósítás elmondja továbbá, — mint azt az Uj Kelet is megírta — hogy az egyiptomi kormány ismét bevezette a munkakényszert, holott már negyven év óta nem élt ezzel az eszközzel. A falusi népet kirendelték a katonaság mellé, amely lángszórókkal igyekszik a sáskákat elpusztítani. Igaz, hogy ahol a lángszórók dolgoznak, ott már „fü nem nő” és nemesak a kártékony zöld állatokat pusztítják, hanem a vetést is. De Egyiptom zsiros talaja gyorsan regenerálódik és néhány hét alatt megint zöldel a Nilus és a Szezi esatorna környékén a vetés.

A sáskajárásról régi ékiratos emlékekönvél, agyagba égetett följegyzések emlékezik meg, háncsra írott rovások és főleg a Biblia. Ilyen időtájt, pészach előtt küldötte az Ur tiz csapatát elnyomóinkra és e tiz csapat közül a hetedik volt a sáskajárás csapása, a Faraók legnagyobb réme. Mert a sáska felémészette a vetést, a dus országban szükség állott be és a korgó gyomruak fellázadtak.

Egyiptomban azóta megváltoztak a dolgok. A zsidó nép megalakította a Jordán körül az ő államát és sokszor került abba a helyzetbe, hogy Egyiptommal szövetségi viszonyt kötött. A felszabadult nép lassanként elfelejtette az elnyomást, de írott emlékeiben tanulság okából minden évben a szabadság szép, szimbolikus ünnepén felébrésztik az egyiptomi emlékeket. Vér... békák... sáska...

A zsidó fölserolja a tiz csapat, de a színültig telt pohárból kilócsant egy-egy csöppet, hogy dokumentálja, mennyire fájjalja azért az emberi életet pusztulását. „Teremtényeim odavesznek és ti hallelujáztok!” Így szól szemrehányón az Ur! A bosszuban és megtorlásban is emberi vonást követel a zsidó etika és most, amikor olyan távol vagyunk Egyiptomtól, amikor már más generációk, sőt más népek foglalták el az elnyomók helyét, igazán együttérzőnk velük és kívánjuk, hogy a sáskajárás veszélyén minél előbb túl legyenek.

Lehetőleg már a széderesték előtt.

Ezer dollár honorárium percenként egy amerikai komikusnak, aki rádióban csinált reklámot egy cipőgyárnak. Londonból jelentik: Newyorkból jelentik, hogy Willy Rogers, a cowboyból lett világhírű komikus tizenegyet, egyenként tizenöt-tizenöt percig tartó mulattató rádióelőadás tartására kötelezte magát, melyek keretében egyik cipőgyár és egy vegyszeti gyár cikkeit is propagálni köteles. Rogers előadásaiért 75 ezer dollár honoráriumot kap s így percenként ezer dollár honoráriumért beszél. Ez a rádió fennállása óta a legmagasabb tiszteletdíj, amit előadóművészek felajánlottak.

Agost Ferdinánd porosz herceg egy dús gazdag argentinai bankár lányát veszi el feleségül. Berlinből jelentik: Buenos Ayresi jelentés szerint Agost Ferdinánd porosz herceg, az extrónörökös fia Carlo Sandhi dús gazdag argentinai bankár lányát akarja feleségül venni. A bankárnak, aki egyúttal nagykereskedő is, mérhetetlen vagyona van. A herceg jelenleg Argentina helyében üzletet köt megbízója, a detroit-i Ford gyár részére. Anyja, az extrónörökös felesége a napokban hajóra ült Buenos Ayres felé, hogy fiának jövődombeli feleségét megismerje.

Agyonlövés és törvényen kívül helyezés szankciója mellett idézi haza a szovjet külföldi megbízottjait

London, április 9. Az orosz szovjet-konzulátus a lapokban kommunikált közzé, melyben megerősíti azt a híradást, hogy a kereskedelmi képviselő elbocsájtott tisztviselői felhívást kaptak arra, hogy vagyonköltség, agyonlövés és törvényen kívül helyezés szankciója mellett azonnal térjenek vissza Oroszországba. A szovjetkonzulátuson az újságírók kérdéseire megtagadták a választ afelől, hogy ilyen felhívást csak a kereskedelmi képviselő tisztviselői kaptak-e, vagy más szovjet-megbízottak is.

zések szankciója mellett azonnal térjenek vissza Oroszországba. A szovjetkonzulátuson az újságírók kérdéseire megtagadták a választ afelől, hogy ilyen felhívást csak a kereskedelmi képviselő tisztviselői kaptak-e, vagy más szovjet-megbízottak is.

Francia repülők segítségével verték le az abessziniai felkelőket

London, április 9. A Times addis-abebai tudósítójának jelentése szerint Abesszinia nagyobb városaiban nyugalm van. Tafari négu csapatai és a felkelők közötti harcokban fontos szerepet játszottak a francia repülők, akik felderítő szolgálaton kívül bombázták a felkelők hadállásait. A kormányesapa-

toknak a harcokban háromszáz halottjuk volt, míg a felkelők vesztesége meghaladja a haterazert embert.

Zuo Ditu-Judit császárnő temetése nagy pompával ment végbe. Tiszteletére a temetés napján övenczer állatot öltek le.

A vonat elé dobták eszméletlen áldozatukat

Nagytapolcsány, április 9. A múlt hónap 23-án ismeretlen tettesek bestialis gyilkossági kísérletet követtek el egy Kosecky nevű tapolcsányi vasutas ellen. A tettesek rálestek Koseckyra és amikor látták, hogy a közelben nincs senki, botokkal először véresre verték, azután pedig a vasúti sínekre fektették a szerencsétlen embert, aki önkivületi állapotban volt és a közeledő vonatot természetesen nem vette észre.

Különös és szerencsés véletlen folytán a mozdony mégsem gázolta halálra Koseckyt. A kerekek a jobbkarját vágták le és később a föltés alján a járókelők találták meg a megsemmisített embert, aki óriási vérvesztéséget szenvedett és még most is súlyos állapotban fekszik a nagytapolcsányi kórházban. Több mint két hétig tartó széleskörű nyomozás után a tapolcsányi csendőrségnek sikerült a tetteseket letartóztatnia és pedig három testvér: Kertész Dezső, Mihály és József, valamint a Miskev-házaspár és egy Kostolnik nevű ember személyében. Kostolnik kivételével valamennyien a Gizella-téglagyár alkalmazottjai, Kostolnik egy tapolcsányi fuvarosnál kocsis.

Kostolnik vallomásaiból hajmeresztő részletek derültek ki. Ő az egyetlen, aki beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy a bestialis merénylet tulajdonképpen Miskerné birta rá őket, aki attól félt, hogy Kosecky rá fog jönni arra, hogy a Miskev-házaspár és Kertészék a vasúti kocsiokból állandan lopják a szentet. Mivel nagyon jól tudták, hogy Kosecky tud a lopásokról és hogy becsületes ember, akit nem lehet megvesztegetni, elhatározták, hogy elteszik őt láb alól és ravaszul úgy akarták végrehajtani a gyilkosságot, hogy a dolognak az a látszata legyen, mintha az őrt a vonat gázolta volna el.

Mind a hat tettes ellen gyilkosság kísérlete címén emel vádat a csendőrség. A Kertész-testvérek egyébként már jó ismerősei a hatóságoknak. Bizonyos idővel elől, amikor számos hamis ötkoronás volt forgalomban Szlovénkóban. Kertészknél házkutatást tartottak és nagyobb összegű hamis ötkoronást találtak náluk.

A lánykereskedelem ellen alakult bizottság genfi ülésén behatóan foglalkozott a lánykereskedők részéről a zsidó nőket fenyegető veszedelemmel

A vallási alapon kötött házasságok nagy teret nyitnak a zsidó lánykereskedőknek a visszaélésekre

Genf, április 9. A napokban zajlott le Genfben a leány és asszony-kereskedelem leküzdésére alakult bizottság kilencedik gyűlése. A bizottság intenzíven foglalkozott azzal a veszedelemmel, amely azokat a zsidó nőket fenyegeti, akik csupán vallásilag esküdtek meg és házasságukat a polgári hatóságok nem ismerik el. Az ilyen egybekelések folytán a zsidó leány könnyen kerül a lánykereskedők kezébe. Carton de Wiart belga delegátus különösen arra a veszedelemre mutat rá, amely Lengyelországban fenyegeti a zsidó hajadonokat, ahol a kormány a vallási házasságokat elismerni. Avril de Sainte-Croix asszony számos esetre mutat rá, amikor zsidó asszonykereskedők több zsidó nővel kötöttek vallási házasságot, hogy azután magukkal elvihessék és eladhasák őket.

Cohen a zsidó delegátus ismertette a bizottság előtt a zsidó vallás házassági törvényeit és hangsúlyozta, hogy a visszaélések száma táviról sem olyan nagy, mint ahogy a delegátusok ezt feltűntették. A zsidó társadalom maga keresi az utat, hogy az ilyen áldozatokat

kiragadhassa a nőkereskedők kezéből. Többnyire a kisvárosok nyomorban sanyaló zsidó leányairól van szó, akik a szegénység gettójából ki akarnak szabadulni és a félrevezetés áldozataivá lesznek. Az egyedüli és a legjobb kiút, hogy Európa országaiban az egyházilag kötött házasságokat a polgári egybekelésből tegyék függővé. Dr. Chodsko lengyel delegátus kifejtette, hogy a lengyel kormány nincs abban a helyzetben, hogy megtiltja a vallási házasságokat, amelyek a zsidó vallástörvények alapján jönnek létre. A kormány oda törekszik, hogy a vallási egybekeléseket az általános törvények keretében zárja és ezeket a házasságokat regisztrálja.

S. Cohen a bizottság zsidó tagja köszönetét fejezte ki a bizottság tagjainak hogy ilyen nagy gonddal és komolysággal karolták fel ezt a kérdést és azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a kelet-európai államok törvényileg szigorú ellenőrzés tárgyává fogják tenni a házasságokat és feltételekhez fogják kötni azokat, valamint a vallási alapon létrejött egybekeléseket regisztrálni fogják.

A palesztinai bevándorlás legújabb statisztikája. Jeruzsálemből jelentik: Legújabb statisztikai kimutatás szerint a palesztinai be- és kivándorlás az utóbbi hónapokban a következőképpen alakult: Mult év december havában 517 zsidó vándorolt be és 128 vándorolt ki az országból. Januárban 555 zsidó telepedett le és 167 hagyta el az országot. Februárban összesen 772 bevándorló érkezett az országba, ezek közül 593 zsidó. A kivándorlók száma 240, ezek közül 190 zsidó.

Zászlóavatási ünnepély a nagyváradi somercsoportban. Az elmúlt vasárnap ünnepélyes keretek között ment végbe a nagyváradi somér gdud két csoportjának, a Pluga Juda-Makkabi és a Pluga Trumpeldor zászlóavatása. Lévi Arie, a Trumpeldor csoport vezetője lendületes héber beszéd kíséretében nyújtotta át a zászlót csoportjának, majd a felesketés aktusa következett. Weisz Zsóka, a Makkabi-csoport vezetője talpraesett beszédben szent fogadalmat tett, hogy a kék-fehér lobogót, amelyre a nagyváradi somérok felesküdték, diadalra fogják vinni. Egyébként május hó folyamán fog megtörténni az egész Gdud zászlójának felavatása.

Félmillió dolláros kárterítés férjének elcsábítása miatt. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint Mrs. Gibbons kárterítési pert indított Blanche Powell, egy kanadai multimilliomos özvegye ellen férjének elcsábítása miatt. Mrs. Gibbons másfél millió dollárt követelt, de a per folyamán fél millió dollárban kiegyezett a szerencsés vetélytársnővel. Az amerikai lapok megállapítják, hogy a félmillió dollár rekordösszeg, mert ennyit eddig még sohasem fizettek egy ötvenöt éves férfi szerelméért.

Még 3 napig tart az IVETTE-hét

Országos vásár. Huedin (Banffy-hunyád) április hó 14. és 15-ikére eső országos vására április hó 15. és 16-án lesz megtartva.

Egy délafrikai földbirtokos közel-harca az oroszlanál. Londonból jelentik: Pokvárosból érkezett jelentés szerint G. Vermeulen délafrikai földbirtokos Mafeking közelében oroszlanvadászaton volt s egy megsebzett oroszlan-nal, mivel puskája újabb elsütésére már ideje nem volt, közelharcot vívott. A megsebzett vadállat karját marcan-golta, de utolsó erőfeszítésével sikerült késsel halálra sebeznie az oroszlant s élve menekült a veszélyes kalandból. Súlyos sebekkel kórházba szállították. Meghüléses betegségek (nátha, rekedtség, torokgyulladás) mentesül, ha állandóan szopogat Anacot-pasztillát. Egy fiola ára 37 lej.

Titokzatos betörések a parkányi zsidó temetőbe. Tudósítónk jelenti: Az elmúlt napokban ismeretlen tettesek feltörték a parkányi zsidó temető halottas-házát és behatoltak a temetőbe. Tüzetes vizsgálat után megállapították, hogy a betörők a bejárat közelében egy friss sírt hantoltak, majd amikor a letört lakatot a Szent Egyelet megcsináltatta, ezt újból felfeszítették és a sírt szemmel-láthatólag letaposták. A rendőrség a sírt felásatta, de abban semmit nem talált. Szállongó hírek szerint egy gyermekhullát ástak el a sírban, azonban lehetséges, hogy a rendőrségi nyomozás hírére azt abból a második betörés alkalmából kiemelték. A rendőrség erő-lyesen buzógkodik, hogy a titokzatos esetekre fényt derítsen.

A belga szenátus ratifikálta a hágai egyezményeket

Brüsszel, április 9. A belga szenátus 169 szavazattal 1 ellenében ratifikálta a hágai egyezményeket. Egy szenátor tartózkodott a szavazástól.

fogja egész életére kísérni, ha elmulasztja csekély 100 lejért idejében megvásárolni az 1930 május 20-án sorsolandó, bármely föld-rász, tőzsde és más nyílt tüzletben és a köz-ponti sorsjegyrozóban Cluj, P. Uniri 20. vá-sárolható Körhúzsorsjegyet, mellyel könnyű-séggel megnyerheti az 1 millió készpénz-fő-nyereményt. Kísérts meg tehát szerencséjét, amig nem késő!

„Albina Bank“ általi garántálva!

Négy törvénytelőta meg egy saros-jelentik: A sáros-nének különös szer-esik Eva, a falu jeg-karitonője a nap-dott életet, mintho-ze magát a falu elő-pszitította. A dolog-hamarosan a csendő-tott, akik a leányt-lanesik Eva eleint-azonban a temetőbe-tott sírban megtalá-csesemő holttestét, pusztította újszülöt-szuttogják, hogy Bil-előzőleg már három-hasonló módon. A-ban is megindult. A-ták az eperjesi ke-házába.

A Palesztinai Az érdeklődőknek hogy a konstancai vett értesítés szerin-tim Román személy-közlekednek közvet-Palesztina között. Alexandrián kereszt-ha utazni. Elhhez a vizumon kívül egy-szükség van, amely-romi konzulnál sze-R. hajójának menet-Konstancaából Alex-rilis 10. és Dacia, május 1-én, Dacia 15-én, Regele Carol 5-én, Regele Carol Románia. A hajóje-10.400.— lej. III. os

Az utolsó héte-tőlben növekedett-tillek száma. Lon-munkanélküliek szá-millió 677 ezer 500-790-al több, mint a-növekedést a mun-tási törvény hatály

Leugrott az A-rög kapitány. Ath-rög hadsereg egyik-öngyilkos szandékk-poliszról a szédítő-tány esés közben-szony házának tete-terült el. A ház pe-lott s az öregasszó-seket szenvedett.

Szoptató nők ne-a reggeli- és uszó-ne-t. Tejük dusbab-ban gazdagabb les-

A cluji „Gut-e egyet“ 1930. apr-este fél 9 órai kez-főgimnázium dísz-nessélyt tart a 1. Adam, Nürnberg-Zenekar. A ruvo-játssa. 2. Fráter Lo-li a Dalkar. 3. K.Fantázia. Előadja:zer: Serenade. Ene-rumbescu: Ballada-kari kísérettel. A-játssa. — Szünet. —dal. Eneki a Dalka-Ballett. Hegedűkór-rettel. A szőlőt Hé-8: Dely: Férfiének-szólót éneklí Sim-Tannhauser operá-ka. A trombon-s-játssa. 10. Beetho-kari kísérettel én-nagy: Dely Szabo-Belepódiáj nincs. —kötelező.

Árvízveszedel-cot és környékét. A Sajó arad és k-is lépett medréből-vízte. Aggasztó hi-vízszintjének emel-

Hanau asszo-lyeztek. Párisból-szonyt, a nagy fe-du France per-egészsége harmin-eztrájka miatt m-vádtanacs határo-szabaddábra helye-helyezés nyolcszáz-tevése ellenében-szony, aki másfél-rövidesen megin-szabaddában véd-azonban beteg és-párisi sanatorium

HAJ ÉS KÖNNY

Pro

ándorlás legújabb
sámból jelentik:
kimutatás szerint
kivándorlás az
következésképpen
mber havában 517
128 vándorolt ki
ban 555 zsidó tele-
ta el az országot.
a 772 bevándorló
a, ezek közül 593
száma 240, ezek

mepegy a nagyvá-
Az elmúlt vasár-
etek között ment
somér gudud két
a Jnda-Makkabi és
száloavátása. Lévi
sport vezetője len-
kiséretében nyuj-
portjának, majd a
övetkezett. Weisz
port vezetője tal-
fogadalmat tett,
bogot, amelyre a
felesküdték, diadal-
ébként május hó-
rtenni az egész
lavatása.

os kártérítés férje-
Londonból jelen-
szerint Mrs. Gib-
indított Blanche
ai multimilliomos
k elcsábítása miatt,
millió dollárt köm-
mán fel millió dol-
szerenéses vetély-
kai lapok megállá-
ló dollár rekord-
ddig még sehasem
éves férfi szerel-

**napig
az
E-hét**

uedin (Banffyhu-
és 15-ikére eső or-
s hó 15. és 16-án

földbirtokos közel-
Londonból jelen-
keztet jelentés sze-
clafrikai földbirtó-
ben oroszlanvada-
egszébbet oroszlan-
újabb elcsábításra
közelharcot vívott.
lat karját marcan-
szítésével sikerült
nie az oroszlant s
szélyes kalandból.
háza szállították.
égekől (nátha, re-
dás) mentesül, ha
Anacot-pasztillát.

resek a párkányi
óstitónk jelenti: Az
eretlen tettesek fel-
dó temető halottas-
temetőbe. Tízetes
llapították, hogy a
közéleben egy friss
amikor a letört la-
megesínáltatta, ezt
es a sirt szemmel-
k. A rendőrség a
an semmit nem ta-
szerint egy gyer-
a sírban, azonban
ndőrségi nyomozás
ásodik betörés al-
A rendőrség érte-
hogy a titokzatos

atifikálta a hágai
nyeket
A belga szenátus
benében ratifikálta
ket. Egy szenátor
zástól.

ha elmulasztja
megvásárolni az
adó, bármely idő-
zletben és a köz-
P. Uniri 20. vá-
mellyel könnyü-
millió készpénz fö-
térhet szerencséjét,
eső!
al garantálva!

Négy törvénytelen gyermekét gril-
koltá meg egy sárosi leány. Eberjesről
jelentik: A sárosmegyei Felsővíz köz-
ségnek különös szenzációja van. Bilan-
csik Eva, a falu jegyzői hivatalának ta-
karitónője a napokban gyermekeket
adott életet, minthogy azonban szegyel-
te magát a falu előtt, a gyermeket el-
pusztította. A dolog a szomszédok révén
hamarosan a csendőrök tudomására ju-
tott, akik a leányt letartóztatták. Bi-
lancsik Eva eleinte tagadt, mikor
azonban a temetőben egy frissen han-
tolt sírban megtalálták a meggyilkolt
csecsemő holttestét, bevallotta, hogy el-
pusztította újszülöttségét. A faluban azt
suttogják, hogy Bilancsik Eva ezt meg-
előzőleg már három gyermekét ölte meg
hasonló módon. A nyomozás ezirány-
ban is megindult. A leányt beszállítot-
ták az eperjesi kerületi bíróság fog-
házába.

A Palesztinahivatal közleményei.
Az érdeklődőknek tudomására hozzuk,
hogy a konstancai Palesztinahivataltól
vett értesítés szerint a Serviciul Mari-
tinu Román személyszállító hajói neu-
közlekednek közvetlenül Konstanca és
Palesztina között. Román hajóval csak
Alexandrián keresztül lehet Palesztina-
ba utazni. Elhez az uthoz palesztinai
viámon kívül egyiptomi vízumra is
szükség van, amely a bukaresti egyip-
toni konzulnál szerezhető be. A. S. M.
R. hajóinak menetrendje a következő:
Konstanca-ból Alexandriába indul április
10. és Dacia, 24-én, Regele Carol május
1-én, Dacia május 8-án, Romania
15-én, Regele Carol 22-én, Dacia június
5-én, Regele Carol 12-én, Dacia 26-án,
Romania. A hajójegyek árai II. osztály
10.400.— lej, III. osztály 2.400.— lej.

Az utolsó héten megint óriási mér-
tőben növekedett az angol munkanél-
ültek száma. Londonból jelentik: A
munkanélküliek száma március 31-én 1
millió 677 ezer 500 volt, tehát 38 ezer
700-al több, mint a megelőző héten. A
növekedést a munkanélkülségi biztosítá-
si törvény hatályának tulajdonítják.

Leugrott az Akropoliszról egy gör-
ög kapitány. Athénből jelentik: A gör-
ög hadsereg egyik volt kapitánya ma
öngyilkos szándékkal leugrott az Akro-
poliszról a szédítő mélységbe. A kapita-
ny esés közben áttörte egy öregasz-
szony házának tetjét s a padlón holtan
terült el. A ház percek múlva összeom-
lott s az öregasszony is súlyos sérüle-
ket szenvedett.

Szoptató nők ne sörts igyanak, hanem
a reggeli- és uzsonnatéjhez Ovomaltin-
et. Tejük dúsabb, táperőben, vitamin-
ban gazdagabb lesz.

A clujji „Gutenberg Dal- és Zene-
egylet” 1930. április 13-án, vasárnap
este 9 órai kezdettel, a rom. kath.
őgimnázium disztermében, dal- és zene-
estélyt tart a következő műsorral:
1. Adam: Nürnbergi baba. Előadja a
Zenekar. A ruvoaiszólót Török Béla
játssa. 2. Fráter Loránd: Ballada. Énekli
a Dalkar. 3. Kettelbey: Ezüst felhő.
Fantázia. Előadja a zenekar. 4. Kreut-
zer: Serenade. Énekli a Dalkar. 5. Po-
rumbescu: Ballada. Hegedűszóló, zene-
kari kísérettel. A szólist Hanner Andor
játssa. — Szünet. — 6. Liszt: Szervezeti
dal. Énekli a Dalkar. 7. Beriot: Scene de
Balett. Hegedűkoncert, zenekari kísé-
rettel. A szólist Hoentel Rudolf játssa.
8. Dely: Férfinék. Énekli a Dalkar. A
szólist énekli Simó Péter. 9. Ária a
Tannhauser operából. Előadja a zene-
kar. A trombon-szólistó Vida György
játssa. 10. Beethoven: Diescéret. Zene-
kari kísérettel énekli a dalkar. Kar-
nag: Dely Szabó Geza zeneszerző. —
Beepódij nincs. — Műsor megváltása
kötelező.

Arvívészedelem fenyegeti Miskol-
cot és környékét. Miskolcra jelentik:
A Sajo árad és két községnél már ki
is lepett medréből s a községeket előn-
zította. Aggasztó hírek vannak a Hernád
vízszintjének emelkedéséről is.

Hanau asszonyt szabadlábra he-
lyeztek. Párisból jelentik: Hanau asz-
szonyt, a nagy fejtűnést keltő Gazette
du France per fővádlottját, akinek
egészsége harminc napig tartó éhség-
sztrájkja miatt megrendült, tegnap a
vádtanács határozata következtében
szabadlábra helyezték. A szabadlábra-
helyezés nyolcszáz ezer frank kaució le-
tevése ellenében történt. Hanau asz-
szony, aki másfél év óta fogságban van,
rövidesen meginduló végtárgyalásán
szabadlában védekezhetik. Egyelőre
azonban beteg és a fogságból egyik
Párisi szanatóriumba szállították.

**Ezen a héten végetér
a keleti jóvátételi konferencia**

London, április 9. A Financial News
szerint a párisi tárgyalások kedvező
fordulatot vettek s így remény van
arra, hogy husvét előtt megegyezés jön
létre. A lap felemlíti, hogy a magyar
és cseh álláspontok közötti differenciák
miatt voltak ellentétek, mert a két de-
legáció különbözően igyekezett értel-
mezni a hágai megállapodásokat. A
Financial News kívánatosnak mondja
a létrehozandó végleges szöveg olyan
világosságát, amely a kétértelműségek-

től mentes legyen és a vitákat eleve ki-
zárja. A lap szerint francia pénzügyi
körökben is optimisták az értekezlet
kimenetele felől és remélik, hogy a
részletkérdéseket most már gyorsan el-
fognak intézni.

Páris, április 9. Tardieu tegnap hosz-
sabb megbeszélést folytatott Loucheu-
errel a keleti jóvátételi szakértekezlet
problémáiról.

Az értekezlet lezárását a hét végére
várják.

KÖZGAZDASÁG

**Milyen új feltételekhez köti a
pénzügyminisztérium az italmé-
részi engedélyek kiállítását**

Bucuresti-Bukarest, április 9. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Tegnap számunk-
ban röviden jelentettük, hogy a pénz-
ügyminiszter elhatározta az italmé-
részi engedélyek kiállítási rendszerének mó-
dosítását. A pénzügyminisztériumban
már ki is dolgozták a törvénynek ide
vonatkozó végrehajtási utasítását,
amely különböző feltételekhez köti az
italméresi engedélyek elnyerését az
ország egyes részeiben.

Erdélyre vonatkozólag a következő
szabályok érvényesek:

Falvakban a pénzügyigazgatóságok
állítják ki az engedélyeket, városokban
pedig közvetlenül a minisztérium, még-
pedig a következő feltételek mellett:
Korlátlan italméresi engedélyt keres-
má, vagy vendéglő számára minden öt-
száz lakosra lehet kiállítani.

Korlátolt italméresi engedélyt poha-
razásra, fűszerüzletekhez, bodegákhoz,
kávéházákhoz, cukrászdákhoz a lakos-
ság számára való tekintet nélkül állí-
tani lehet.

**A Nagyváradai Zsidó Kishitelbank
közgyűlése**

Oradea-Mare—Nagyvárad, április 9.
Vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését
a nagyváradai Zsidó Kishitelbank a
nagyipiaci helyiségében, amelyen
megjelentek a Joint Fundation képvise-
letében Schwartz Miksa inspektor és
Lichtmann Aladár revizor, Nagyvárad
kispáros és kiskereskedő társadalma is
tekintélyes számban vettek részt a köz-
gyűlésen, mindannyian részvényesei a
Kishitelbanknak.

Nussbaum Sámuel elnök nyitotta meg
a közgyűlést. Üdvözölte a Fundation
képviseletében megjelent Schwartz
Miksa és Lichtmann Aladárt, majd rá-
mutatott arra a nehézségekre, amelyek-
kel a kezdet nehézségein és az intézet
örvendetes fejlődéséről adhatnak szá-
mot. A Kishitelbank, amely a Joint tá-
mogatásával létesült, minden tekintet-
ben igyekszik is hivatását betölteni. Ör-
vendetes tényként közli, hogy a bank
ez évben már osztalékokat is fizet és a
kihelyezési kamatot 2 százalékkal le-
szállította.

Schwartz Miksa inspektor a Funda-
tion nevében megköszönte az üdvöz-
lést, majd a kishitelbankok szociális
feladatát méltatta. Az erdélyi zsidóság
életében egészen új az önszervező szer-
vezkedés. Felismertük, hogy csak egye-
sült erővel, önfeláldozással tudjuk meg-
védeni, talpraállítani a kisexisztencia-
kat a mostani pusztító gazdasági válság
viharában.

Bleier Adolf ügyvezető elnök olvasta
fel azután az igazgatóság jelentését. A
Kishitelbank részvénytőkéje egymillió
lei, a Joint kölcsöne 1,711.000.— lej, a kö-
tött betét 2,608.131.— lej, a szabad betét
869.000.— lej, nyolcszázötven kisember
kapott a múlt évben 4,824.000.— lej köl-
csönt. A tiszta haszon 41,021.— lej, a
melyből az igazgatóság részvényenkint
6 lej javasol kiosztani.

Salzberger József javasolja, hogy a

részvényesek mondjanak le az osztalék-
ról és ezzel létesítsenek az intézet nö-
személyeztetésére egy kihazasítási
alapot. Kesztenbaum Miksa, Robitsek
Béla részvényesek javasolják, hogy a
részvények után járó osztalékokat helye-
zék a tartalékalapra. Silberstein Armin
ugyanasak hasonló értelemben támogat-
ja az indítványt.

Dr. Lévy Béla kihangsúlyozza, hogy a
kereskedelmi törvény értelmében, ha
a mérlegben haszon mutatkozik, akkor
azt ki is kell osztani. Bármilyen meg-
határozott is az a zsidó humanus érzés, mely-
lyel az osztalékról le akarnak mon-
dani, kéri az igazgatóság javaslatát el-
fogadni.

Nussbaum Sámuel örvend, hogy így
sokan szölk a jelentéshez. Az igazga-
tóság érezte a kötelességet, hogy hono-
ralják a részvényeseket, ha csekély osz-
talékkal is. Hiszen nagyobb hasznot is
elérhettünk volna, de mi arra töreked-
tünk, hogy inkább olesó kölcsönöket ad-
junk. Dr. Váradí Ödön is jogi szem-
pontból fejtegeti az osztalék felosztását,
annál is inkább, mert a jelenlévő rész-
vényeseknek nem áll jogában, hogy az
összrészvényesek nevében lemondjanak
az osztalékról.

Katz Rudolf és Lichtmann Aladár
felszólalásai után az igazgatóság jelen-
téseit és javaslatait egyhangulag elfo-
gadták.

Egy évi tartamra a következő vezetősé-
get választották: Berkovits Bernát,
dr. Bárdos Imre, Borgida József, Fried-
mann Hermann (sörgyár vezérigazgató-
ja), Gertler József, dr. Kovács Dezső,
Klein Adolf, Katz Rudolf, Kesztenbaum
Miksa, Kohn Dávid, Lövinger József,
Mandel Béla, Nussbaum Sámuel, Reich
József, id. Silberstein Armin, Stern Józ-
sef, dr. Timár Miksa, dr. Váradí Ödön,
Winkler Simon, dr. Winkler Mór, Was-
serstrom Sándor, Weisz Kálmán.

A felügyelőbizottság tagjai: Brand

Jenő, dr. Gaál Gábor, Kirsch Henrik,
Lebovits Rudolf, dr. Lévy Béla, Leit-
ner Zoltán, Vajda Géza, Weinberger
Fülöp.

Ismét csökkent a bankjegyforgalom.
Bukarestből jelentik: A Banca Natio-
nala március 29-ről kiadott heti jelen-
tése szerint a bankjegyforgalom 20
milliárd 131 millió 695 ezer lejről (már-
cius 22) 19 milliárd 708 millió 783 ezer
lejre esett vissza. Az ércfedezet 11 mil-
liárd 603 millió lejre esett le az elmúlt
heti 11 milliárd 828 millió lejrel szem-
ben. Ebből az összegből az országban és
a külföldön 9 milliárd 250 millió lej
értékű arany és 2 milliárd 353 millió
lej értékű deviza áll a Banca Nationala
rendelkezésére. A visszlezámitolási
tárca 9 milliárd 742 millió lej tett ki,
míg az értékpapirokra és árura adott
előlegek összege 862 millió 266 ezer lej
volt. Az állam adóssága változatlanul
3 milliárd 797 millió lej tesz ki, míg a
kincstárnak folyósított előleg változat-
lanul 2 milliárd lejes nívón áll.

Ma lépett érvénybe az új vámtarifa.
Bukarestből jelentik: Mint ismeretes,
április elsején járt le a határideje a
régí vámtarifa-illetékek alkalmazásá-
nak azon országokkal szemben, ame-
lyekkel Románia nem kötött új keres-
kedelmi konvenciót, vagy amelyekkel
nem áll jelenleg tárgyalásban új szer-
ződés kötésére vonatkozólag. A Moni-
torul Oficial április 10-iki számában
közli ezen államok névsorát és a pénz-
ügyminisztériumnak azt az utasítását,
amely szerint a felsorolt államokkal
szemben már az elmúlt augusztusban
megszavazott új illetékek alkalmazandók.
Minthogy az augusztusi törvény
április elsejében állapította meg az új
illetékek életbeléptetésének határidejét
és minthogy a Monitorul Oficial csak
mai, április 10-iki számában közli az
ide vonatkozó rendelkezést, Madgearu
pénzügyminiszter úgy rendelkezett,
hogy a zavarok elkerülése végett az új
illetékek ugyancsak április 10-én lép-
nek érvénybe.

Konjunktúra a tengeri kereskedelem-
ben? Bukarestből jelentik: Hivatalos
körökben igen kedvezően ítélik meg a
tengeri árának újabb emelkedését. A
tengeri ára rövid idő leforgása alatt
25 ezer lejről 35 ezer lejre emelkedett
vagononként. A specialisták véleménye
szerint a jelenlegi konjunkturát fel kell
használni az 1929. évi termés értékesi-
tésére, mert a román tengeri értékesi-
tése számára április, május hónapok-
ban nyílik a legjobb alkalom. Júliustól
kezdve már az argentinai tengeri domi-
nálja a piacot.

Spanyolország költségvetése is defi-
cites. Madridból jelentik: A pénzügy-
minisztérium hivatalos kommuniké-
tett közö, amely szerint a költségvetési
deficit a legjobb esetben is meg fogja
haladni a 167 millió pezetaát. A kommü-
niké hangsúlyozza annak szükségessé-
gét, hogy a költségvetési kiadásokat re-
dukálják. Feltétlenül egyensúlyozni
kell a költségvetést, — mondja a kom-
müniké — mert ez az egyensúly a pe-
zeta stabilizálásának elemi előfeltétele.

Apróhirdetések

**Szőnyeg-
szöveshez**
legjobb, legszebb
perzsafonalak,
felvételonalak,
szőnyegminták
legjobban beszerze-
hetők:
"SULTANA"
szőnyegszövetőzem
főosztályánál,
Tárgu-Mures,
Piata Regele Ferdí-
nand 7. [Főtér] Szét-
küldés utánvétellel

PALESZTINAI כשר של מדינת
bor eredeti
palesztinai töltést bu-
feliakban kapható a
Schwarz vendéglőben
Cluj, Cal. Reg. Ferdí-
nand 63. Egy üveg ára
160 lei. Ugyanott hus-
vétí koszt olcsón a b o-
nálható.

**VALCELE (Előpa-
tak) fürdőre kóser ven-
dégelős kerestetik. Er-
deklődni Goldstein Ma-
nóánál Valcele jud. Trei-
scuane.**

**MEGERKEZTEK az
egerbegyi jó כשר של**
NDE borok és somlyói
seprópálinka. Ugyanott
kóser tej házhöz szál-
litva kapható Deutsch
bodega Regele Ferni-
nand 37. sz.

ÓVA D É K K É P E S
volt vidéki kereske-
dő raktárnoki vagy fel-
ügyelői, esetleg más
hasonló állást keres.
„Megbízott” jellegre a
kiadóba.

**כה
זוכה אין מלמד 6
אנפנענער קינדער 2
נמרע נעדאלט 1500
פערפלעגונג מעלדען
בין דויהם דבעל
ניכט אין אנאררען
דרעססע
Lusztig Chechis, Salaj**

Prof. BEN AROLYY Bey a világhírű Telepata Suggestör, Grafologus és tenyerjós Clujra érkezett. Az rdeklődőket lakásán fogadja Str. Memorandului (Uniu-u.) 12 sz. 9—12 és 2—9 ig.

